

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

IRÁRTERHEK:
A havi postát az egyszerű 20 fill.
minden következéskor 16 fillér.

Regény ára 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, október 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vészroszlik: Teher a birtokon.**
- A képviselőház ülése.**
- Budapesti bizottságban.**
- A kínai háború.**
- Kettős gyilkosság Szegeden.**
- Kétszázszor frankos gyémántlopás Bukarestben.**
- Szállógesz öngyilkosság.**
- Vécsey grófnő meghalt.**
- Három új román püspökség.**
- Az első tés.**
- Tanítók nagygyűlése.**
- Tárcza: A megtért bűnös.** Irta: Hevessi J.
- Regény-Csarnok: A kétlelkű ember.** Irta: Grollier Balduin.

Teher a birtokon.

Arad, október 18.

Mikor a munkáskérdés nagyon veszedelmes mérveket öltött volt Magyarországon, többször volt szó egy elméletéről, mely azt mondta, hogy ha ötven évvel ezelőtt a stabil tőkét a földtehermentesítési művelettel ki lehetett elégíteni úgy, hogy a paraszt birtok a paraszté lett, az a pénzt kapott érte, ugyanezzel a művelettel lehetne rendezni a mobil tőke és a munkások közötti viszonyt. A munkáskérdést rendezte már a földművelési miniszter. Egy kitűnő gazdasági író mondja most:

— Amint nemzeti érdek volt 1848-ban felszabadítani a földet a régi földesuri terhek alól; épp oly nemzeti érdek manapság mentesíteni a földet a mozgó tőke uralma alól.

Ami lélek még van a magyar birtokosztályban, azt a magyar földhitelezet tartja benne, de micsoda csöpp víz ez az egész magyar birtokos osztály nagy és különböző természetű hitelgényeinek tengeréhez képest.

Mire kell a gazdának a pénz? Először szüksége lehet birtokszerzés vagy örökös-társak kielégítése céljából.

Ennek a célnak megfelelő hitelről mi eddig egyáltalán nem gondoskodtunk: a föld nem lévén képes tőkét termelni, hanem csak földjáradékot, más hitelt nem is bírhat el, mint járadékhitelt. Minálunk még csak most tervezik a modern nemzetgazdaságtan ezen legaldásosabb intézményének meghonosítását. Szüksége lehet a gazdának pénzre talajjavítás céljából, ameliorációs kölcsönre, még e téren a jelzálogkölcsönnél elég szép eredményeket érhetünk el, habár a járadékhitel itt is megfelelőbb.

Szüksége lehet végre gazdasági üzemében és személyes körülményeiben beállott váratlan szükségletek kielégítése céljából, ezt kellene jó üzemi és személyi hitellel fedeznie.

A személyi hitel mai alakja: a váltó csak a kereskedői és iparoskörök viszonyainak felel meg, a gazdának nem. A gazda személyi és üzemi hitelének kérdését nagyon szerencsésen lehetne megoldani a *közraktári hitellel* és a belga minta után alkalmazandó *credit agricole* segítségével, a mely a birtok ingó felszerelésében találja biztosítékát.

Ezek az intézmények vannak hivatva

betölteni a középbirtokossal szemben azt a szerepet, amelyet ma a kisbirtokossal szemben a napról-napra terjedő szövetkezetek oldanak meg.

Mindezen reformok mellett még egy nagy átalakulás szükséges. Ma az adós a hitelezőben csak kiméretlen „Shylock“-ját látja. Majd ha a gazdák összes reál, üzemi és személyi hitelgényei egy nagy állami vagy társadalmi szervezetből nyerik kielégítésüket, akkor lesz csak megoldva a magyar földhitelezetbevitel kérdése.

Ez az út a boldoguláshoz és a nemzeti erők konszolidációjához vezet. Illetve csak vezetne. Vezetne akkor, ha a középbirtok értékének 90 százalékán nyugvó drága, rossz improduktív és jórészt uszoraadósságot felcserélhetnők a fenti elvek alapján álló szolid, produktív és a földbirtok alaptermészetének megfelelő terhekkel.

Ezdes-keveset segítünk a birtokososztály sorsán, ha csak arról gondoskodunk, hogy birtokának értékéből a még szabadon álló 10 százalékot jó kölcsönrel terhelheti meg, ha a mellett 90 százalékgig nyomja a régi, nehéz *uszorakölcsön*.

Aki egy új földtehermentesítés nélkül akarja megoldani a magyar földhitelezet kérdését, az olyan, mint a rossz pallér, csak új tetőt rak a régi roskadó falakra, amely új tetőt már ezek a falak megbírni nem fognak.

A magyar nemzetnek pedig ezekre a régi falakra még szüksége van, ezeket a régi alapfalakat meg kell erősíteni. Igaza volt a földművelési miniszternek, mi-

TÁRCZA.

A megtért bűnös.

Irta: Hevessi Jenő.

Fodros Kajetán a lábtümművészet egyik kitűnő és érdemű tagja volt. Kitűnő azért, mert olyan formás cipőket egész Kenyere-Tégláson sem lehetett kapni, mint ő nála s érdemű azon oknál fogva, mert egyedül neki köszönhető azon körülmény, hogy a „Kenyere-téglási lábtümművészet önképző és közművelődési egyesülete” megalakult.

Hogy milyen szorgalmas, ügyes és sokoldalú férfi volt Fodros, mutatja az is, hogy a czéhbeli atyamesterség és az egyesületi elnökségi teendőknél kívül még arra is ráért, hogy deres, őszülő hajjal, hulladozni kezdő fogakkal elvette Kenyere-Téglás egyik viruló rozsáját, Csiriz Anna leányzót, akinek gyönyörű haján és észbontó tekintetén kívül még vagy huszezer forint is volt a birtokában.

Egy napsugaras vasárnap délután vezette oltárhoz a jeles férfi a város ékes virágát és a templomból büszke léptekkel kivezetve életpárját, úgy érezte, hogy ifju nejét örültül szereti és hogy nincs az az éles dikics a világon, amely fiatal Annuskáját az ő életének fonálától elmentetheti.

Boldogan elégedtek együtt és élvezték a

mézesetek gyönyörűségeit, melynek vége-hossza nem akart lenni.

De mégis vége szakadt. Sajnos, sokkal előbb, mint azt várni lehetett. Ugy látszik, a kenyere-téglási lelkész nem elég erősen csirizelte össze a frigyét, mert egy szép napon Fodros arra ébredt, hogy bálványozott Annuskája szíve nem ő érette kalapál többé, hanem egy nála dolgozó fiatal legényért, aki olyan szép piros papucsokat tudott készíteni és aki még a „tarara-bummdiey” nótát is kifogástalanul tudta elfűtyülni.

Mi volt a széles kaptafájára huzott szűk cipő kinja az övéhez képest?

Komisz „huszár-suviksz”!

Amint ezt elgondolta, ádáz dühvel csapta a kezében levő piros kordován csizmát a falhoz, egyúttal pedig az asztalon heverő csirizes-tálat a sarokban kuczorgó tiszteletbeli-díjtalan-lábtümművészet-gyakornok-jelölt szurtos ábrázatához vágva felordított:

— Miska! nem hallod?

— Érzem is! nyöszörgő a váratlanul megtisztelt sülvölvény, körmeivel az arczára ragadt csirizt kapargatva.

— Gurítsd ide magad! Vagy álmodozol?

— Oh bárcsak álmodoznék! sóhajtott Miska fájdalmasan.

Fodros Kajetán szikrázó szemekkel kérdezte a félénken felé vándorló inast:

— Hütlén az asszonyod? Szólj, vagy agyonkalapállak!

— Nem tudom...

— Nem tudod? — ordította a mester növekedő dühvel és fenyegetőleg forgatta meg feje felett az erős lábsziját.

— Tudom... rebegte félénken a megijedt Miska.

— Mit tudsz? Hogy a majszterné hütlén lett hozzám?

— Azt...

Oh te székény Miska, kinek hátát az Isten arra teremtette, hogy rajta a dühös mester erőműtani gyakorlatokat végezzen! Oh te székény hát, melynek végig kellett szenvedni a Fodros olvasatlanul adott csapásait, melyhez képest az egyiptomi hét csapás szerelmi-czirógatás számba ment!

Az előbb még csak a sovány reggeli után sajgott a székény művészelölt éhező gyomra, de a záporosó módjára hulló lábszij-csapások után egész teste is sajogni kezdett.

Végre a dühös mester is megelégtelt a neje hütlenségéről bizonyítékot szolgáltató inas verését és letette az asztalra az igazságot osztó lábsziját.

Kifújta dühét.

Leült nagy busan a kerek háromlábú székre és fejét tenyerébe hajtva, gondolkodni kezdett a történetek felett.

Arra a szomorú meggyőződésre jutott, hogy

dön harmadéve a képviselőház egy bizottságában azt mondta, hogy ő elsősorban nem új középosztályt akar létesíteni hanem föntartani a régiből azt, ami még megmaradt.

Egy új, általános földtehermentesítés nélkül pedig ez nem képzelhető. Amint nemzeti érdek volt 1848-ban felszabadítani a földet a régi földesuri terhek alól, épp oly nemzeti érdek manapság mentesíteni a földet a mozgó tőke uralma alól. Az új teher a régi jobbágyi terheknél százszor súlyosabb; azok a régi naturaliszolgáltatások a föld természetével egyezők voltak, ezek a pénzbeli terhek megfojtják a birtokost és kihúzzák a lába alól a földet.

Ha az elmúlt félszázad hibáit helyre nem hozzuk, akkor alkothatunk bármily jó törvényeket és intézményeket a jövőre nézve: azokat már nem azok fogják élvezni, akik ezer évig laktak ezen a földön.

(Sz.)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 18.

Nem lehetne ráfogni a t. honatyákra, hogy valami nagyon iparkodtak volna ma a képviselőházba jönni. Nem is volt nagyon érdemes, az igaz, mert hiszen csak napirendet állapították meg, de a kik nem jöttek el, azok mégis mulasztottak valamit: egy interpellációt, a melyre maga az interpelláló állta meg a választ.

Az ülést Perczel Dezső elnök nyitotta meg, aki nagy gyászra óta csak a megnyitó ülésre jött el.

Megnyitotta és bejelentette, hogy a december 1-én tartandó Vörösmarthy-ünnepélyre a rendező-bizottság meghívta a képviselőházat. A részvétel módozatait később állapítják meg.

Ezután Bernáth Béla előadó beterjesztette a dohánykertészekről és erdőmunkásokról szóló javaslatokat, Agoston József előadó pedig az öntöző csatornákról szóló javaslatot terjesztette be.

Széll Kálmán miniszterelnök állott fel ekkor s az új országházra vonatkozó jelentést mutatta be.

Ekkor következett soron kívül az inter-

pelláció, amelyet Polónyi Géza szokatlan szelidséggel és rövidséggel imígy adott elő:

— Mikor lesz kész? (már t. i. az országház?)

Néma csend. A miniszterelnök is hallgatott. No de ilyet! Polónyi mélyen megbántódva, hogy még válasza sem érdemesítik, elkecseregetten kiáltott fel:

— Soha!

Erre aztán mindenki nevetett.

S e derűtség közben olvasta fel a jegyző harmadszor is az utazókról szóló javaslatot, melyet a képviselőház végleg elfogadott.

Még a napirendet állapították meg.

Az elnök javaslatára hétfőig ülés nem lesz. Ekkor a dohányosok és erdőmunkásokról szóló javaslatokat tárgyalják.

Ezzel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

Nász a királyi házban.

Bécs, október 18. *Mária Raineria* főhercegnőnek *Róbert* württembergi herceggel való esküvőjén a német császár *Miklós* württembergi herceggel fogja magát képviseltetni. A német császár képviselője október 27-én érkezik ide Karlsruhból.

A spanyol kamarából.

Madrid, október 18. A minisztertanács határozata szerint a kamarák november 20-án fognak összeülni. A szenátus elnökének kinevezéséről szóló dekrétumot ma terjesztik a régens-királyné elé aláírás végett. A hadügyminiszter rendőr-hadtestet szervez Tangerben.

Sztrájkoló vasuti munkások.

Trieszt, október 18. A déli vasut trieszti állomásának raktári munkásai tegnap gyűlést tartottak, a melyen elhatározták, hogy megkezdik a sztrájkot, mert a vasut mind- eddig nem teljesítette az akkordmunka megszüntetésére vonatkozó kérésüket. Ma reggel újra gyűlést tartottak a munkások és azután valamennyien abbahagyták a munkát. A sztrájkolók száma 5—600. A sztrájkolók különben egészen nyugodtan viselkednek.

Budgetvita a bizottságban.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 18.

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Falk* Miksa elnöklésével tartott mai ülésében megkezdte az 1901-ik évi állami költségvetés tárgyalását az ugynevezett kisebb költségvetési fejezetekkel.

(A civil-lista.)

A királyi udvartartás költségeinél *Komjáthy* utal arra, hogy az udvartartás költségeit tíz évre megállapító törvény lejárt s mind- eddig nincs meghosszabbítva. Szólok csak helyeselteti, hogy az ország budgetjogát hosszabb évek sorára nem kötik le; kíváncsi azonban arra, vajjon ez az indokok-e, a mit szólok csak helyeseltetne avagy egyéb intenció tartotta vissza a kormányt attól, hogy a meghosszabbításra nézve törvényjavaslatot nyújtson be? Joga van föltennie, hogy nem az általa helyeselt szempontból indult ki a kormány. Kérdést intéz a kormányhoz, vajjon van-e oly célzat, hogy a mint rebesgetik, a civilista fölemeltessék? Mikor a legvitalisabb kérdésekben a szükséges költségek megtagadásával találkozunk, mikor a nemzet a rá nehezedő terheket alig képes elviselni, könnyelműség volna ily javaslattal előállani. A költségvetés „kir. udvartartás”-ról beszél. Szólok nézete szerint helyes lenne az 1867-iki törvénynek megfelelően magyar királyi udvartartásról beszélni a budgetben. Csak hogy magyar királyi udvartartás nem létezik. Ideje volna már, hogy a kormány előterjesztést tegyen az iránt, hogy a nemzet jogainak és önértetének megfelelően magyar udvartartás legyen s hogy a korona várományosai is kissé több gondot fordítanak arra, hogy a nemzet érzékenységét ne sértsék és a nemzet szeretetét szeretettel viszonozzák.

Matlekovics az előtte szólok által mondottakra csak annyit jegyez meg, hogy a budgetbe évenként beillesztetik a civilista, hogy más államokban is hosszabb időre, Angliában például az uralkodó egész életére, állapítják meg a civilistát, ez tehát nem jelenti a budgetjogok a konfiskálását.

Széll miniszterelnök nem osztozik a *Komjáthy* által felhozottakkal. A budgetjogok nem kijátszása az, ha a budget bármely tételét bizonyos évekre a törvényhozás maga állapítja meg. Nem egy más oly tétel is van a budgetnek, a mely bizonyos évek sorára, sőt némelyik stabiliter van megállapítva, a mi valóban nem tekinthető a budgetjog kijátszásának. Az 1867. XII. törvény cikk értelmében önállóan intézkedünk az udvartartásról és semmi által sem voltunk gátolva abban, hogy ily törvényjavaslatot nyújtsunk be, de szólok opportunusabbnak s helyesebbnek tartja, ha addig nem alkottatik nálunk ily törvény a mig Ausztriá-

ámbár Annus nélkül patkoszeget sem ér neki az élet, nejjével többé nem lehet együtt élnie, mert hűtlen feleség nem való az ő becsületes személyéhez, kit az egész város tisztelt.

Szakítani fog vele. Szakítani még akkor is, ha életének fonala is szétszakad miatta.

— De mit fog a város népe beszélni? Hogyan fog ő az emberek szemei közé nézni, midőn az utcán köszöntik? Nem fog-e a vér arcába szökni, ha észreveszi a gunyos tekinteteket, amelyeket felé vetnek? — töprengett magában.

Nem! ő nem bírja ezt kiállani. Inkább ő megy el a városból. Hadd vessék meg azt a cifra bábót, aki egy olyan tekintélyes férj oldalán sem érzi magát holdognak.

Elővett egy darabka papirost és számolni kezdett.

Annus éppen hatvanöt napig volt a felesége. Tekintve, hogy ezen idő alatt úgy tartotta, mint egy kis királyt, bizonyára nem lesz sok, ha egy napi tartás díj fejében tíz forintot számít fel. . . . Hiszen a delegátusok egy-egy ebédje belekerül 15-20 forintba!

— Tehát hatszázötven forint összesen mormogta.

Gyorsan bement a tiszta szobába és kinyitotta a szekrény ajtaját. A felesége pénzéből leolvasta a hatszázötven forintot, a többit pedig szépen visszatette a helyére. Hadd lássa az a

hűtlen asszony, hogy milyen becsületes férje volt ő neki.

Felöltötte ünneplő ruháját és a „két jőzan bakokhoz” indult, ahol nagy busan letelepedve a sarokasztal mellé, bort parancsolt; és midőn érezte, hogy már nemcsak a jelent, de a jövőt is teljesen rózsaszínben látja, „czalént” kiáltott és azután tántorgó léptekkel s mübortól erősen háborgó gyomorral kiballagott a vasúthoz, ahol jegyet váltott a fő- és székváros felé induló vonatra.

Elutazott a „végkielégítéssel”.

Az asszony pedig a látogatásból haza érkezve, hiába várta az ő „szerelmes csirizes kecskéjét” az ebédhez, mert az már valahol Czegléd felé majszolta a korcsmában vásárolt kéthetes knakkovrstot.

A tarara-bummdieyt éneklő segéd társaságában elköltött ebéd után meg nem állhatta, hogy ne kérdezze a szurtos inastól:

— Miska te! Hova ment a mestered?

— Hát bizony ténsasszony, akkor sem tudom megmondani, ha azt a darab csirkeczombot nekem adja, ami ott fekszik a tálba.

— No hát itt van, te kutyaházi. Ugyis tudom, hogy csak az a czéled, hogy azt meg-ehessed.

Miska jobbkezével gyorsan a nyujtot czomb felé kapva, balszemével a másik szoba ajtajára pislantott.

— A sifonér talán megmondja a ténsaszszonynak.

Fodorné kinos sejtelenül megkapatva, szaladt a szekrényhez és felszakította annak ket-tős ajtaját.

— Pénzt vitt el? — kérdé ijedten.

— Aligha nem, ténsasszony.

— Oh a kiszegezett borjutalp! Tehát még arra is képes volt?!

Most persze azt hiszik önök, hogy mikor Fodorné észrevette a hiányt, hirtelen a csirizes tálba fordult? Oh, ne tessék ettől félni! Egy született nemes Csiriz sokkal okosabb, minthogy azt hitte volna.

Nem ezt tette, hanem ehelyett úgy, ahogy volt, háziköntösében, elszaladt a rendőrségre panaszra.

— Kérem a megszökött férjemet! S ha ocsmány kokánlelke már a másvilág kapujára van kifeszítve, — még akkor is hozzák nekem vissza. — Szemébe akarok még egyszer nézni annak a vén „csirizes bakkecskének!”

A főkapitány udvarias volt a szép asszonyok irányában és Annus kérésére rögtön mozgásba is hozta a rendőrököt. Együttal pedig sürgönyözött a fővárosba, hogy egy ember megy a személyvonattal, kinek deres a bajusza és mikor hátat fordít, az arcát egyáltalán nem lehet látni s aki büneinek betetőzéséül még meg is szökött egy nagy összeg pénzzel, miért is barátságosan megkötözve, — visszahozandó.

Es — oh csodák csodája! — a pontos sze-

szág kulturájának kiépítéséhez. Az elődök nagy munkája kölcsönösen erőt ebben a titáni küzdelemben melynek teljesítésétől függ nemzetünk jövője. A munkának olyannak kell lennie, hogy ez előtt még ellenfeleinknek is kalapot kell emelniök. Ezután a tanítóegylet harminczegyedik évi közgyűlését megnyitja.

(Üdvözlő táviratok)

A elnök előterjeszti azon indítványát, hogy a közgyűlés fejezze ki háláját az ország népoktatásának vezetője Dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter iránt, kinek működése egy jobb jövőt sejtet, ki valóban érdemes a tanítóegylet igaz tiszteletére, ő tette és létesítette a „Tanítókházat.”

A közgyűlés ezt örömmel fogadta és elhatározta a miniszter üdvözlését távirati uton. Táviratilag üdvözölték még a tanítók országos bizottságát, mely legutóbb a nyugdíjtörvény revíziója körül fejt ki áldásos munkásságot; továbbá az önzetlen emberbaráti szeretet hirdető apostolát minden tanító büszkeségét, a tanító özvegyek és árvákért éjjel-nappal fáradó Péterffy Sándort.

Üdvözölte az elnök Kovács Lajos segéd-tanfelügyelőt, aki ez alkalommal jelent meg először a tanítók között, kívánva fáradozásához sikert s kérte, hogy legyen a tanítóság igaz barátja, vezérje a szigorú igazságot szerető emberbarát érzéssel. Kovács megköszönte az üdvözlést és Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő nevében is kívánva sikert a közgyűlés tevékenységéhez.

Az elnök felolvassa a „Hunyadmegyei általános tanító-egylet” üdvözlését.

(Folyó ügyek.)

Czirák Márton egyleti titkár olvasta fel ezután évi jelentését. Az ügyes tollú titkár gondtal szerkesztett jelentését a tagok nagy figyelemmel hallgatták s a folyó ügyekben az igazgató-választmány működését egyhangulag tudomásul vették. E jelentésből tünt ki, hogy a Kovács Vincze elnök által rendezett népünnepély 2200 koronát jövedelmezett.

Szomoru István igazgató-tanító tolmácsolta az elnök iránt érzett mély hálát és szeretetet a vidéki kartársak nevében azon önzetlen fáradozásáért, hogy a tanító-egyletnek megszerezte a „Tanítókházat” céljaira az alapítványi összeget.

Kömives József igazgató betérjeszti pénztári jelentését, mely szerint bevétel és az alapítvány 4010 korona 54 fillér, kiadás 1067 korona 50 fillér, a pénztárálladék pedig 2942 korona 96 fillér.

Wagner J. Agoston könyvtáros jelentette a könyvtár szaporulatát s egyben elhatározta, hogy a könyvtár jegyzékét a tagoknak megküldik.

(Vass Mátyás ünneplése.)

Egy kiváló kartárist érdemesített az „Aradvidéki Tanítóegylet” szép megtisztelésben. Kéves embernek adatott meg az a szerencse, hogy a nemzeti kultúra terén, a nép lelkének megvilágításával oly hosszú időn át s oly nagy eredménnyel működtek, mint Vass Mátyás. Mint szegedi tanító a „Csongrádmezei Tanítóegylet” elnöke, mint ismert tankönyv író szolgálta lelkesedéssel a tanügyet negyven éven át.

A felsőbb helyen is méltányolták és ki-tüntetették működéséért: jól fog esni neki a meleg kartáris szeretet nyilvánulata is, ugyanis az aradi tanító egylet megválasztotta Vass Mátyást tiszteletbeli taggá. Valószínűleg küldöttség viszi át Szegedre az üdvözlő iratot és a díszoklevelet.

(Egy felolvasás.)

Ezután Török Endre „A társadalom és a tanítói név” czímen felolvasást tartott. A felolvasó tulságos sötétben festette a tanító helyzetét a társadalomban, sőt mondhatni imitt-amott tult is. Mert ha ez valóban úgy volna, mint azt a felolvasó festette, úgy nem sokan lelkesednének nagyon a tanító pályáért. Felolvasása a tanítóságot nagyon is szatírizálta, s nem enyhített ezen avval a nyilatkozatával sem, hogy mind ezt mint szemtanu állítja, s hogy csupán tényeket sorol fel. Ne essen a tanító abba a hibába, melybe a társadalom leledzik, hogy egyes esetekből általánosít. Ha mások teszik is, de mi ne tegyük. A szép téma, melyet sajtóságos szubjektivitással tönkre tett, nem

emelte a hangulat ünnepélyességét. Különb-feloivasásáért a közgyűlés köszönetet szavazott.

(A tanítók háza.)

A tanítók házában teendő alapítványt Kovács Vincze elnök terjesztette elő, mely előterjesztés szerint a közgyűlés elhatározta, hogy ott egy négyezer koronás alapítványt tesz az „Aradvidéki Tanító-egylet” nevében, hogy ott egy-két tanítónak fia ellátást nyerjen, s így tehessék lehetővé az, hogy tanító fia felsőbb iskolát látogathasson.

Ez az elhatározása valóban dicséretére válik a tanítóegyletnek. Az alapítványnak három negyed része már meg van. Az a lelkesedés, a melylyel ezt az ügyet fogadták, remélhetővé teszi, hogy a hiányzó 1000 korona szintén rövid idő alatt egybegyűlik. A Borosjenői fiókbi-zottságnak ugy szintén az Elek-inek is vannak e célra gyűjtött pénzei, mit ha beküldenek nem is hiányzik sok az alapítványból.

(A tisztújítás.)

Végül tisztújítás következett, mely az alábbi eredménnyel nyert befejezést:

Mádai Mátyás örökös tiszteletbeli elnök. Elnök: Kovács Vincze. I. alelnök: Simon Karolin. II. alelnök: Söfalvi György. Titkár: Czirák Márton. Jegyzők: Maurer Mihály, Pareán János, Czobor Ottó és Neidenbadi Ödön. Pénztárnok: Kömives József. Könyvtárnok: Wagner J. Agoston. Ellenőr: Előd Jankab. Ügyész: Dr. Keresztes Gyula. Számvizsgáló bizottsági elnök: Preisinger József, tagok Marinkovics Péter és Fülöp Endre. Igazgató-választmány: Almási T. Pál, Balázs Ferencz, Bokor Alajos, Christian János, Csik János, Czeiler Gizella, Drescher Gizella, Elias Jakab, Geller János, Gregus István, Györgyossy Rudolf, Lautner Mátyás, Millig József, Mollitorisz Vilma, Nagy János, Preisner József, Székessy György, Simai István, Somogyi Agoston, Szilágyi György, Tabakovics Mariska, Rákosi Floris, Varjassy Árpád, Weber József, Zaráy Ödön.

A választás után az új tisztikar tiszteletére társas ebéd volt, mely eltartott a késő délutáni órákig.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Veszedelemes katonaszökevény.** Abban az időtájtban, mikor Bresci agyonlőtte Umberto olasz királyt, a kontinens összes államainak rendőrsége nagy hajtóvadászatot indított Bresci elvtársai ellen. Fiumében ekkor történt, hogy egy nyilvános helyen támadt verekedés miatt az ottani rendőrség elfogott egy francia katonaszökevényt, Sagnac Józsefet, aki azt kiáltotta:

— Ha eddig olaszok gyilkoltak királyokat, úgy a francziák is kitesznek majd magukért. Ausztria császársját francia fogja megölni!

Ezért a mondásért vád alá helyezték, mely ügyben ma volt a tárgyalás. A perbeszéd után a törvényszék a vádlottat királlysértésért és hamis okmányok használatáért összbüntetésül 4 havi fogházra ítélte.

§ **Királysértő szakácsné.** Ozv. Bella Györgynének kellett volna ma a nagyváradi törvényszék előtt lakolnia királlysértés miatt. Bella Györgyné szakácsné volt Aradmegyében, a vadászai csendőrkaszárnyában. Táplálója volt az egész őrnek. Szeretettel gondozta a csendőreit s általában nagy kedveltségnek örvendett. Ez a nagy kedveltség volt a veszte. Az aradi csendőrparancsnokságnak fülébe jutott az a nagyon is jó viszony, melyben Bella Györgyné a csendőrség legényeivel, sőt a csendőrség oltalmába ajánlott nagy közönség legényeivel állott s Bellánénak kiadták az utat. Azt is megtiltotta a parancsnokság, hogy Bellánét a kerület bármely őrsege felfogadhassa. A tiszteletreméltó asszony úgy érezte, hogy vele nagy méltatlanság történt. Irt hát egy nyílt levelezőlapot az aradi csendőrparancsnoksághoz, melyben a többek között így zsémbeskedik: „Szent István király megtisztotta az országot a pogányoktól, hanem a többi királyok különösen a jelenlegi... Itt olyan erős kritikát gyakorol Belláné Szent István valamennyi utóda felett, a mit reprodukálni nem lehet. A parancsnokság a kedves levelező lapot áttette az ügyészséghez, mely a dühöngő

szakácsné ellen királlysértés miatt emelt vádat. Ma ítélt volna e vádban a nagyváradi törvényszék. Belláné azonban nem jelent meg. A tárgyalást elhalasztották. Bellánét most már elővezetés terhe mellett fogják még egyszer megidézni.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

— **A bortermelő vidékek kölcsöne.** A bortermelő vidékek szőlő felújítás czim alatt kölcsönt kérhetnek a földmívelésügyi miniszteriumtól. Folyó évi szeptember hó elejéig 7564 kérvény érkezett a miniszteriumhoz ezek közül 6110 nek a kért kölcsönt meg is adták, összesen 16.239,420 korona erejéig. A legtöbb kölcsönt Zala vármegye s a Balatonmellék vette igénybe, utána következnek Zemplén vármegye Tokaj-Hegyalja vidéke, Arad vármegye, ménesi vidék, Baranya vármegye és végül Hevesmegye. A szőlő felújítás igen nagy rendben folyik mindenütt, kivéve Baranyamegyét, hol a szőlőújítás a rendesnél több bajjal és nehézséggel jár.

— **Az aradi kereskedelmi és iparkamara közérdekű közleményei.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur Ó Nagyméltósága Magyarország és Ausztria között az állatforgalom szabályozása tárgyában létre jött megállapodásokra vonatkozó rendeletekről — az érdekeltség kellő utbaigazítása céljából „Magyarazatot” adott ki, melyre az érdekeltek közönség figyelmét felhívja az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménés és ménésbirtok részére 1901. év folyamán szükséglenő vasanyagok, vas-eszközök és műszeranyagok, egyéb fémáruk, faneszközök, vesszős-, csizmekészítők, bőr- és textilipari termékek és szabómunkák, kötélygyártó anyagok, festékek és mázanyagok, olajok és kenőcsök, vegyszertári iparcikkok, építési anyagok, üveg, porcellán és cseréparuk, különféle anyagok és eszközök beszerzése céljából a ménésbirtok igazgatóságánál 1900. évi november hó 16-án délelőtt 10 órakor nyilvános versenytárgyalás fog tartatni, melyre az érdekeltek figyelmét azzal hívja fel az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége, hogy az erre vonatkozó hirdetmény a kamarai irodában a hivatalos órák alatt betekinthező.

— **Fizetesképtelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetesképtelenségeket jelenti: Klein Leó, Homonna. — Suttina M. kereskedő, Triest. — Kunz Rikárd, Morva-Schönberg. — Tibely Agost örökösei, Selmeczbánya.

S z e s z ü z l e t

— Október 18. —

Ma! jegyzéselnk: Készará nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter 1/2, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12 korona 50 fillér mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 18. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogrammon sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 96 — 98 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 96 — 98 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 97 — 98 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredetű (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban 94 — 96 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 93 — 95 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 92 — 94 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések osztályozásában a zevő javára 4% vonandó le. A sertések vételárasában a zevő javára (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslelészám. Október 15-én volt készlet 36808 darab, október 16-án főlhajtatott 982 darab, október 16-án elszállított 818 darab, október 17-én maradt készletben 36972 darab. Uziat: Csöndes.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 18.

Déltőzsde. Buzakinálát jó, vételkedv mérsékelt. Meghatározott irányzat mellett 25.000 métermázsza került forgalomba, jól meghatározott árakon. Egyéb gabonane-mű változatlan. Időjárás esős.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.44—7.46
Buza 1901. áprilisra	7.91—7.92
Rozs októberre	7.07—7.08
Rozs 1901. áprilisra	7.39—7.40
Zab októberre	5.48—5.49
Zab 1901. áprilisra	5.60—5.62
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.09—5.10
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.44—7.45
Buza 1901. áprilisra	7.89—7.90
Rozs októberre	7.05—7.07
Rozs 1901. áprilisra	7.36—7.37
Zab októberre	5.48—5.49
Zab 1901. áprilisra	5.60—5.61
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.08—5.09
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	646.25
Magyar hitelrészvény	646.50
Leszámitolóbank részvény	424.—
Rima-Murányi vasmű részvény	507.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	641.75
Közúti vasút	585.50
Városi villamos vasút részvény	276.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. október 18.

Magyar aranyárjádék 4%	94.60
Magyar koronárjádék 4%	90.—
Magyar arany 4 1/2%	100.—
Magyar ezüst 4 1/2%	98.—
Magyar keleti vasút	96.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	89.75
Magyar italmegváltási kötvény	98.35
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	183.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	138.50
Osztrák papírjádék	96.75
Osztrák járadék ezüst	96.75
Osztrák járadék arany	95.—
Koronárjádék	97.15
1860-iki államsorsjegyek	131.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1702.—
Magyar hitelbank részvény	645.50
Osztrák hitelintézet részvény	645.50
Osztrák-magyar államvasút	640.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.25
Német birodalmi márka	117.95
London	241.60
Páris	96.05

NAPIREND.

Október 19. Péntek. Róm. kath. naptár: Alk. Péter, Nándor. — Protestáns naptár: Alk. Péter, Nándor. — Görög-keleti naptár (október 6.): Tamás apostol. — A nap két 6 óra 9 perccel, nyugszik 4 óra 47 perccel. — A hold két 2 óra 3 perccel, nyugszik 2 óra 48 perccel.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 763.3 milliméter, délután 2 órakor 761.5 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 5.6, délután 2 órakor C° + 12.7. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 5, délután 2 órakor DK. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor félborult, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Boros, ködös, hűvös, helyenként csapadék.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belpórt-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2—12 1/2 óráig. Helyiség: Erekllye-múzeum helyisége melletti ülésterem.

Október 21. Az aradi korcsolyázó-egyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor. (Kaszinó.)

Október 24. Az aradi atlétikai klub közgyűlése délután 6 órakor (Városháza.)

Október 26—28. Az aradi versenyegylet lóversenyei.

November 8. Arad megye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

IDEGENEK ARADON.

— Október 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Hiubay Zsigmond erdőmester Borossebes. — Temesváry Béla főfelügyelő Borossebes. Fehér József birtokos Seprős. — Csiky György birtokos Seprős. — Mairovitz Emil faterkedő Radna. — Székula Zsigmond utazó Budapest. — Alföldy Dezső utazó Budapest. — Rosenberger Mór utazó Budapest. — Szász Ödön utazó Budapest. — Vogel Vilmos utazó Budapest. — Sell Pál utazó Stuttgart. — Adorján Imre utazó Bécs. —

Müller Bernát utazó Bécs. — Veigel Henrik utazó Budapest. — Rosenbaum Márk utazó Budapest. — Goldberger Fülöp utazó Bécs. — Róna Bernát utazó Budapest. — Kaufman Gyula utazó Budapest. — Laufer Ottó utazó Budapest. — Deutsch Henrik utazó Budapest. — Schwarz Soma utazó Budapest. — Schlessinger Emil utazó Budapest. — Kalmár Géza utazó Budapest.

Központi Szálloda. Dr. Lengyel Sándor ügyvéd Szentés. — Bauer Ernő intéző Borossebes. — Brankovics Pál gazdasz Karánsebes. — Hirsch Alfréd mérnök Temesvár. — Taug Vilmos utazó Solingen. Radó Gyula utazó Bécs. — Vogl Károly bizományos Prága. — Mahler Mihályné biztos neje Hódos.

Vass Szálloda. Glück József borkereskedő Budapest. — Fein Mór utazó Bécs. — Antal József utazó Budapest. — Gros József utazó Budapest. — Olárius N. tanító Ottlaka. — Grünvald S. utazó Bécs. — Székely N. utazó Komárom. — Kolovrati N. utazó Bécs. — Widder E. Zsigmond utazó Bécs. — Schwartz N. utazó Budapest. — Tichtner Simon utazó Bécs. — Székely Sándor mérnök Nagyvárad. — Hirsch Dezső utazó Bécs. — Bucsi I. tanító Seprős. Stolcz Leopold utazó Budapest. — Pataki József kéményseprő Borosjenő.

REGENY-CSARNOK.

A kétlelkű ember.

— Regény. —

Irtá: Groller Balduin.

Az Aradi Közlönynek fordította:

Radó Izó.

[5]

(Folytatás.)

A gyermekekre is ő ügyelt, játszott és sétált velük; esős időben ő vitte a legidősebb fiúcskát az iskolába, és ő hozta haza is. Ilyenkor ő tartotta az esernyőt és a könyveket.

Es most Lőrincznek távoznia kellett, mert büntetésének ideje letelt. A börtönigazgató őszintén sajnálta távozását. Ugy érezte, mintha családjának egyik tagja hagyná el a házat.

— Lőrincz — mondá az igazgató — a te érdekedben azt kell kívánnom, hogy többé viszont ne lássalak.

Lőrincz nevetett, és oly jószágon tekintett az előtte álló kis emberre, mint egy kegyelmet osztó fejedelem.

— Nem fogok többé visszatérni, uram — felelte Lőrincz.

Az igazgató meghatottan beszélt tovább, tanácsokat adva neki a jövőre. És amit mondott azt őszintén mondta, mert nagyon megszerette őt és mélyen érezte a derék szolgálta távozását, akinek jelenlétéhez már annyira hozzá szokott. Oly jóakarúan beszélt, hogy már maga is észrevette, hogy egy fogolylyal szemben az érzelmek hurjait erősebben pengeti, mint kellene. Ezért hirtelen félbeszakította mondókáját és a szükséges formalitások elintézéséhez látott. Ezek közt a legfontosabb volt a fogoly pénzének kiadása. Prugger Lőrincznek a fogházban teljesített munkájáért 182 forint követelése volt. Azonkívül az igazgató házában tett szolgálataért külön díj járt.

— Lőrincz! — kezdé a beszédet az igazgató. — Én ezt az összeget sajátomból 300 forintba kerekitem ki. Ezzel az összeggel jövendő életednek alapját megerősítheted és becsületes életet kezdhetsz. Jegyezd meg magadnak, hogy egy dolog van csak az életben, mely boldogíthat bennünket és ez: a munka. Ezt tartsd szemed előtt. Eleinte, tudom nehezedre fog esni; sokat és sokáig kell majd keresned, miután téged, ha szerencsétlenségedet nem is tudják, bizonyítvány nélkül föl nem vesznek sehol sem. De végre ezen a nehézségen is át fogsz esni. És ezek után nem marad más hátra fiam, mint a munka és ez igazán nem szerencsétlenség! mert dolgozni mindannyiunknak kell. A kezdetre el vagy látva, és egy ideig várhatasz is, míg jó állást kapsz. De ne bízd el magad és ne várj soká, mert a tétlenség rossz tanító. Kezdd durvább munkával, ha már a szabóságot fel akarod adni, és lassankint haladj előre. Majd menni fog, mert képességeid vannak. Az alantas munkánál nem néznek annyira a multra, meg a bizonyítványra, és így rövid idő alatt alapíthatsz magadnak mulat mely az emelkedésre lépcsőfokul

szolgálhat. Már a második munkaadó nem fogja tudni, hogy fogházból kerültél ki. Érted, hogyan gondolom én ezt?

— Érttem igazgató ur.

— Akkor a szerint cselekedj is. De ha sehogyssem tudnál boldogulni odakünn az életben, úgy irj nekem. En még mindig használhatok neked, akár ajánlattal, akár segélylyel. Te tudod, hogy én gazdag nem vagyok, de azért szívesen hozandok áldozatot, hogy téged megmentssek az elzülléstől. Az elbocsátott, fegyenczek egyesületében előjáró vagyok. Sokat ez az egyesület sem tehet, csak vigasztal mondok tehát, hogy nem vagy soha sem elhagyatottan. Igyekezz tehát előre jutni, és ne bízd el magad. Alapjában véve csak magad segíthetsz magadon. Csak arra kérlek, Lőrincz, ne essél vissza bűnödbe. Mindenre kérlek, ne essél vissza! Tud meg, hogy ha még egyszer börtönbe kerülés, egész életedre veszve vagy.

— Ezt tudom, uram.

— Igérd meg hát, hogy szorgalmas, munkás ember leszel. Add kezdetet reá.

— Ezt ígérem, uram és erre kezemet adom. És egyuttal köszönöm mindazt a jót, mellyel elhalmozni kegyes volt és amelyet házában tapasztaltam.

A börtönigazgató oly szívélyesen és oly meghatottan szorította meg a fogoly kezét mintha régi, jó barátjától vált volna meg. Azután előhívta nejét, gyermekeit, a cselédséget, hogy mindenki elbucsuzhasson Lőrincztől. Az igazgató egy ideig nézte a bucsu jelenetét, aztán távozásra intette a foglyot. Lőrincz elment. Az igazgató betette utána az ajtót aztán dühösen fordultnejéhez, mondva:

— Ezerszer megmondtam már, hogy nem nekem való ez a hivatal. — Ez az ember a szívemhez nőtt és ez a legnagyobb boldogság.

Az igazgató azért tekintett oly dühösen maga elé, mert szeméből egy könnycsepp gördült ki, melyet nem tudott elrejtetni.

Prugger Lőrincz pedig ezalatt kilépett a kapun. Az ősi nap ragyogóan sütött le a földre. Mindenszentek napján a komor gyász idején, ütött számára a szabadulás órája. Hat hosszú év után ma ismét — szabad!

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnái este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este —	Gyorsvonat délelőtt 8.23
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat d. u. 4.25	Vegyesvonat este 6.59
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

Városi színház.

Bérlet 21. sz.

Páratlan.

Pénteken, 1900. évi október hó 19-én.

Az aranyasszony.

Verses vigjáték 3 felvonásban. Irták: Schöntan és Koppel-Elfeld. Magyar színpad átültette: Makai Emil.

SZEMÉLYEK:

Éva asszony	Angyal Ilka.	Péter	Palágyi L.
Gerleváry . .	László Gy.	Balázs	Czakó V.
Znojenszki . .	Mezei Péter.	Agnes grófnő	Kalocsa E.
Borbála . . .	Bácsné.	Gyuszi, inas	Harmath J.

Kezdete 7 órakor.

el, melyet a bukaresti bankár tüzmentes pénzszekrényébe zárt.

Midőn pár nap előtt Párisból hazatért, a kiállításán vásárolt gyémánt nyakéket is, mely 40,000 frank értékű volt, a többi ékszer mellé akarta zárni. Az ékszer dobozt szemei előtt nyitották ki a bankban. A meglepetés óriási volt, a kis láda teljesen üresen állt.

A dolog titokzatosnak tűnt, mikor egyszer csak a szabadságot Moskovicit fogták gyanuba, aki meg volt bízva a pénzszekrény kezelésével. A gyanu alapos volt. Betegsége is csak színlelt volt és csak a menekülésre való idő miatt regélt, makacs szembajáról.

Az esetet a bukaresti rendőrségnél nyomban följelentették, a mely a hivatalnok rokonnainál házkutatást tartott.

Ez alkalommal levelekre bukkantak, melyet Moskovic Newyorkból írt. Egy sürgönyt is találtak szülőinél, melynek rövid tartalma a következő: *Legyetek titoktartók!*

A rendőrség nyomban megindította a newyorki hatóságnál az eljárást a tolvaj elfogatása és kiadatása iránt. Moskovic augusztusban tizennégy napot töltött Bécsben.

Vécsey grófné meghalt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18.

Zsombolyáról jöenti egy távirat: Vécsey Károly grófnak, az aradi vértanu-tábornoknak özvegye ma reggel 6 órakor csendesen elhunyt.

Meghalt egy asszony, a ki végigjárta a szenvedések minden iskoláját. Meghalt egy szép, ezüsthaju matróna, a ki ötvenegy esztendőn keresztül nem hordott mást, csak fekete ruhát, a ki egy félszázadig le nem tette mélyseges, igaz gyászának szomorú jelét, a fekete fátyolt. A ki ötvenegy esztendőig járt egy halottal a szívében, a ki azóta nem beszélt másról, nem gondolt másra és nem tördött mással, csak egy fájó emlékekkel: a bitófán vértanuhalált szenvedett vitéz tábornok emlékével.

Vécsey Károly grófné a halott. Így mondja ezt egy távirat, mely ma este érkezett Aradra az elhunyt matróna egyik ismerőséhez.

Nyolczvanhat esztendőlt rendelt ki számára a sors. S ebből az ugyszólván két emberöltőből milyen kevés volt a boldog nap, az örömteli óra! Milyen kevés!

Rajongó imádattal csüggött a férjén. Több volt az, mint szerelem: több volt talán még az imádatnál is. Ez az imádat vette rá, hogy a dicső küzdelmekben, a szabadságért való harcban mindenüvé elkísérte urát az akkor még gyönyörű, feltűnően szép grófasszony. A csaták zaja, ágyudőrej, puskaropogás nem riasztotta vissza. Ezer és ezer veszélyen át követte a tábornokot, a sereget, az urát. És lelkesítette, kitarításra ösztönözte őket lánggra gyúlt, szenvedélyes hazaszeretettel. Pedig származására nézve nem is volt magyar nő. De magyarrá lett szívében, lélekben, gondolkozásban egyaránt.

Azon a gyászos napon, október 6-án, ő is itt várta Aradon Damjanich Jánosné, Lázárné és Lahner tábornoknéval együtt, mi lesz a sorsa elfogott férjének. A halálos ítélet híre iszonyuan sújtotta őt. Ágyba esett a rémhir vételekor, elannyira, hogy mikor a kivégzés megtörtént, megtörve testben és lélekben, a holttest elszállítására iránt sem intézkedhetett. Urbányiné Hegyessy Katalint, a bátorlelkű nőt bizta meg, hogy járjon el a gyászos feladatban. Urbányiné, megtéve az előintézkedéseket, késő este személyesen kocsizott el a kivégzés színhelyére s a holttestet kiásva a bitó alól, egyszerű fa-

koporsóban, szekéren vitette Kossuth-utca 64. szám alatti lakására.

Mikor a grófné meglátta drága halottját, ájultan rogyott Urbányiné karjaiba. A jelenvotak mély megindulása közt szögezték be a koporsót, melyet *Sujánszky* minorita-atyja szentelt be. A holttestet még azon éjjel fáklyák világa mellett a mai ó-temetőbe vitték s letették a *Rózsa*-féle sírboltba. Itt feküdt Vécsey 1850. október 6-ig Ekkorra felépült Vécseyék családi sírboltja s a vértanút oda temették el.

S ez a sír lett az a mágnes, mely az özvegy grófnét Aradhoz kötötte. Első férjétől való leányával, Gizellával, kit a vértanu tábornok is a legnagyobb gyöngédséggel szeretett, letelepült a városban s évtizedeken át meg nem mozdult innét. Csak a halottnak és emlékeinek élt. S a mint multak az évek, mind öszszébb és öszszébb töpörödött a sugár termet, a karcsu alak. Hajlott dereku, kicsi öreg asszony lett belőle, kit naponta lehetett látni az utcán, a mint komornája karjára támaszkodva biczeg, topog ki a temetőbe, ahhoz a feledhetetlen sírhoz...

A fő-uton, *Posgay* Lajos dr. városi főorvos házában *tizenkilenc esztendőig* lakott a gyászruhás szép matróna a leányával. Egész muzeum volt a lakása: csupa ereklye, iromány, fegyver, mind a férje hagyatéka. Ezek közt *Kossuth* egy sajátkezű levele, melyet féltékenyen őrzött s az aranykulcs, melyet a tábornok még mint császári aranykulcsos kapott. Voltak ott régi családi ékszerek, mind nehéz, masszív munka, fél kiló súlyu karpereczek stb. és — *Kossuth*-bankók fiókszámra. Nagyon bizott abban, hogy valamikor felderül még erre a pénzre a világ. Mikor aztán látta, hogy hiába vár, elajándékozta nagy csomagokban a *Kossuth*-pénzt ismerőseinek s azoknak, a kikkel érintkezett. Az ereklyék egy része fent van a szabadságharczi muzeumban, de az értékesebb relikviákat nem engedte ki a kezéből.

Örökké és örökké csak a férjéről, meg *Kossuth* Lajosról beszélt. Ezer és ezer változtatban elmondta a szomorú tragédiát, elmondta, milyen szép, milyen dicső volt a férje s milyen forrón szerették egymást. Mikor *Kossuth* Ferencz Aradon járt, neheztelőleg említette ismerőseinek, hogy őt nem kereste fel. Pedig mennyire várta, mennyire szeretete volna látni!

Az október 6-iki ünnepélyekre nem tudott elmenni a matróna. Attól félt mindig, hogy meghasad a szíve s ott hal meg az embertömeg előtt. De a babérkoszoru nem maradt el egy évben sem a vértanuk bronzszobráról. A *Damjanicsné* s az övé az első volt ott minden fordulóján az aradi gyásznapnak.

Mikor a régi *Posgay* házat lebontották, Vécseyné átköltözött Temesvárra. Férje sírjához azonban visszazarándokolt többször is, minden esztendőben. Leányának pedig meghagyta, hogy halála után *Aradon* temessék el, az ő kedves Károlya mellé.

Temesvárra azért ment, mert birtoka ahhoz közel, Zsombolyán fekszik. Ennek jövedelméből s a kormánytól kapott kegydíjből éldegélt. Azért csak Aradhoz vonzotta a szíve. Gyógyszert nem tudtak másutt készíteni neki, csak a *Hajós*-patikában, fűszert pedig csak régi szomszédjától, *Szauer* kereskedőtől vásárolt az „excellenza”. Temesvárra is maga után rendelte a gyógyszert is, fűszert is és elhalmozta ajándékban az ő aradi szállítóit orosz teával, magafőzte híres szilvóriummal.

Halálhírét a leánya táviratozta meg Szauernek Zsombolyáról, hol a grófnő ma reggel váratlanul elhunyt. Egyben megkérte, hogy értesitse arról a grófnő volt szomszédait, kik ugy

szerették, tisztelték az excellenzát s a kikkel annyit elbeszélgetett a dicső szabadságharczról, az ő imádott férjéről és *Kossuth* Lajosról. Nyugodjék békében!

Szinleges öngyilkosság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18.

Kétszer akart véget vetni életének ma *Aradon* özv. *Dreucsán* Mihályné s terve mind a kétszer eredménytelen maradt, ami különben nem is lehet másként, mert *Dreucsán* csupán *szinleg* követte el az öngyilkossági kísérletet. A furcsa öngyilkossági történet előzményei a következők.

A rendőrségnél jelentést tett *Muszkán* Pálné, hogy 12 éves cselédje meglopta. Két tizforintost és egy csomó aprópénzt lopott tőle az utóbbi időben, még pedig özv. *Dreucsán* Mihályné biztatására.

A bűnügyi osztály részéről *Bedő* Árpád rendőrtiszt kihallgatta a kislányt, ki bevallotta, hogy *Dreucsán* sokszor biztatta a lopásra. — Azt ígérte, hogy gazdájától pénzt hoz, vesz neki szép új ruhát. Engedett a csábításnak és eleinte hatosokat lopott, majd pedig két izben 10—10 forintot. *Dreucsán* erre ruhát nem, de egy pár papucst vett neki.

A papucsek voltak az árulók. *Muszkán* Pálné észrevette a leányon s miután észrevette már, hogy a tizesek eltűntek, vallatóra fogta. A cseléd erre el is mondott mindent.

Dreucsán a rendőrségen beismerte, hogy a cselédet felbiztatta a lopásra, de a tizforintosokról semmit sem akart tudni. Azt állította, hogy a leány csupán 75 krajczárt hozott neki. Természetesen nem talált hitelre a vallomása s a lakásán talált pénzt elkobozták.

Dreucsán ezután követte el az öngyilkossági kísérleteket. Előbb *felkötötte magát*, majd pedig, mikor ebben megakadályozták, *mérget vett be*. Felhajtott egy kis szódaoldatot, de csak annyit, hogy a száját is alig égette meg.

Délben már újra megjelent *Bedő* rendőrtiszt előtt és kérte, hogy adja vissza a lefoglalt pénzt, mert ő ártatlan, annyira ártatlan, hogy szegyenében már meg is akart halni.

Ezzel világosan elárulta, hogy mire való volt a tréfa-öngyilkosság.

Három új román püspökség.

(Nagyvárad, Kolozsvár, Temesvár.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 18.

A napokban kezdődött meg *Metianu* János érsek-metropolita vezetése alatt Nagyszebenben a görög keleti románok egyházi kongresszusa, mely az idén kiválóan fontos, felette érdekes kérdéseket vet szőnyegre. A legfontosabb határozatot ma hozták meg: kimondotta a kongresszus, hogy *Magyarországon három új román püspökséget állít fel*, a melyek közül kettőnek a létesítése már anyagi oldalról is biztosítva van.

A kongresszus tagjai nagy számban jelentek meg az egyházmegyékből. Ott van *Goldis* aradi püspök és *Mangra* Vazul nagyváradi püspöki helynök is, kik élénk részt vesznek a tanácskozásokban, melyek eddig főleg a megbízólevelek igazolása körül forogtak.

Igen sok panasz, felelkezés és támadás feküdt a kongresszusi elnök asztalán. Az aradi eparchia megbízó leveleit a nagyszebeni főegyházmegye bizottsága vette tárgyalás alá és igazolta valamennyit.

Ma az egyház általános közigazgatására vonatkozó kérdéseket tárgyalták s ennek keretében a délután folyamán, *egyhangulag* hozták meg a fent érintett nevezetes határozatot. Mint lapunknak táviratozzák, abban történt megállapodás, hogy a három új püspökség székhelye *Nagyvárad, Kolozsvár és Temesvár lesz.* E szerint hatra szaporodnék fel a magyarországi gör. kel. román püspökségek száma, amennyiben a ma meghozott határozat érvényre emelkedik.

Két püspökség ellátására biztosítva van a tőke *Saguna* báró volt nagyszabeni érsekmetsopolita alapítványából s így csak a harmadik püspökség anyagi része fog gondot okozni az egyházi főhatóságnak.

A mi az új püspök-jelölteket illeti, a mai kongresszuson már azok személyet is erősen kombinációba vették. A mennyiben a nagyváradai püspöki helynökség és a Kolozsvárott felállítandó konzisztórium önállóságra emelkednék az aradi, illetve a nagyszabeni egyházmegye kebeléből: nem lehetetlen, hogy *Mangra Vazul püspök lesz.* A nagyváradai püspökség élére ugyanis ő van kiszemelve, legalább ma az ő nevét emlegették első sorban.

A *kolozsvári* püspökségre *Puscariu* Ilarion nagyprépost személyében volna meg a jelölt. Puscariu közbecsülésnek örvend a románok közt, neki határozottan erős kilátása van az egyik püspökségre.

A mi a *temesvári* püspökséget illeti, ennek felállítása megy a legnehezebben, mert a *Saguna*-alap három új püspökséget el nem bír. De már ma erős vitakozás volt arról, honnét lehetne a kellő pénzt előteremteni s egy füst alatt nyélbe ütni mindhárom eparchiát.

A többségnek az a meggyőződése, hogy a temesvári püspökség ügyét a pénzhiány nagyon el fogja odázni s talán nem is engedi a megvalósulás stádiumába jutni. Legalább évek hosszú során át nem.

HIREK.

Az első tűz.

— A mai nap krónikája. —

Kegyetlenül megtréfált bennünket az a titokzatos hatalom, a mit természetnek hívunk: a bájos, gyönyörűen haldokló ősz minden szó nélkül eltüntette, mint a mesebeli varázsló a rablók lovagvárát s ide adta helyébe a metsző, kegyetlen telet. Mert hiába mondja a kalendárium, hogy október még az őszé, mihelyt a hideg északi szél végigsüvölt, mihelyt az emberek szomorúan tétovázó tekintettel jönnek-mennek: tél van.

Csendes az utca. Három nappal ezelőtt még az asszonyok átlátszó ruhában jártak-keltek, titkos háborút folytatva egymás mellett, egymás ellen, a kövér a sovány ellen, szőke a barna ellen, most csendesen, szinte nesztelenül suhannak el egymás mellett, nem néznek sehova. Most nincs nézni való; a téli ruha még nem kész; vagy ki tudja, lesz-e egyáltalában; nem kell-e a tavalyiban kihuzni a telet.

Ilyen udvariatlan csak a mogorva tél lehet. Mennyivel kedvesebb a tavasz; udvariasan bejelenteni a látogatását egy-egy napot előre is ad kóstolónak. A tél kegyetlenül reánk ront, minden szóbeszéd nélkül; elveszi tőlünk a nap-sugarat, az utca változatos, káprázatos szépségét, az asszonyok fehér ruháját s mit ad helyébe: a tüzet . . . az első tüzet.

Majd jön a hó, a fehér hó s mig odakinn,

szítálva hull lefelé, idebent ropog, nem ugyan a vidám rezsólang, de a fekete szén. A pattogó tűz régen elmúlt időket varázsol vissza egy pillanatra; a magános ember lelkét eltölti az egyedül lét nagy szomorúsága. Miért élt, mit tett jól, rosszul, hogy igyedül maradt; a többiek boldog, kedves családi tűzhely veszi körül; a férfi mellett szerelmes asszony, együtt találgatják, miről beszélget a tűz, a vörös tűz! két embernek gyönyörűség, egynek vád.

Az élet sokszor kegyetlenül megtréfálja az embert. Ilyenkor eszükbe jut minden, a sok kanyargós út, a melyen keresztül haladtuk; a hiba, a mit cselekedtünk; a véték, a mibe belezuhantunk akarataink ellen. A tűz csak pattog tovább, csak vadol a nélkül, hogy feleletet várna, csak vadol a nélkül, hogy itéletet mondana. Neki mindegy: melegséget ad s mégis sokszor fázunk mellette; akarva, nem akarva, gondolkozni kell megunkról s ez olyan szomorú dolog. Mindenki keres a tűzben valamit vagy gondol róla, talán olyasmit: hogy az emberi lét is ilyen darab fa, a mely meggyul, lánggal ég, majd parázs, namu lesz belőle s a vége?

Jön a kegyetlen tél, az első tűz. Oda ülünk mindnyájan a meleg mellé s gondolkozunk valamiről, a mit nem ismerünk, kérdezzük valamit s nem kapunk rá feleletet.

— **Népszámlálás Aradon.** Az adóügyi osztály most tesz előterjesztést a folyó év végén tartandó népszámlálás ügyében. Az előterjesztést a november 4-én tartandó értekezleten fogják tárgyalni, hol a népszámlálás keresztülvitele felett tanácskoznak. Az adóügyi osztály javasolja, hogy a várost *hetven kerületre* osszák s ezekben egy-egy, tehát *hetven számoló-biztos* működjék, ezek felett pedig *tizennyolcz* felügyelő biztos álljon. A népszámlálás vezetői, a polgármester, helyetteseiként *Kádas Kálmán* adóügyi tanácsnok és *Külényi János* alszámvévő lesznek. Ez utóbbiak is részt vesznek a november 4-én tartandó értekezleten, melyen *Salacz Gyula* polgármester fog elnökölni, s melyen részt vesz a központi statisztikai hivatal kiküldöttje is. A idei népszámlálás nagyon körülményes és aprólékos dolgokra kiterjeszkedő lesz, úgy hogy a nagy munkát eredményeként összeállítandó statisztikából Arad gazdasági életéről teljes képet nyerünk. Érdekesnek tartjuk összehasonlítani a legutóbb, 1890-ben tartott népszámlálás adatait a jelen állapotokkal a legfőbb két dolgot illetőleg. Aradon volt:

1890-ben	41.945 lakos
1900-ban (körülbelül)	52.000 lakos
1890-ben	4.247 ház
1900-ban	4.582 ház.

Az épületeket illető szám a jelen állapotra nézve is precíz, míg a lakosok számát csak a népszámlálás után tudhatjuk meg pontosan.

— **Milán király az orsz. képtárban.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Milán* exkirály ma délelőtt 10 órakor *Zichy Jenő* gróf kíséretében látogatást tett a magyar tudományos akadémiában levő országos képtárban, ahol jelenleg a *Dürer* képek is ki vannak állítva. A magas vendéget *Terey Gábor* dr., a képtár igazgatója kalauzolta, miközben a király sokszor adott kifejezést elragadtatásának a sok szép mű s azok elrendezése fölött. A király kíséretében voltak rokonai közül a két *Iahovary* kisasszony és *Konstantinovic* ezredes, a király unokaöccse. *Milán* király csak az országos képtár teremt nézte végig, de a *Dürer*-kiállítást nem tekintette meg, mert *Zichy Jenő* gróf *Verbóczy*-utczai képgyűjteményének megtekintését határozta el. A király és kísérete két órai időzés után hagyta el az akadémia palotáját.

— **A pápa beteg.** Rómából jelentik, hogy a pápát az utóbbi napok izgalmai teljesen kimerítették. Orvosa teljes nyugalmat ajánl.

— **A minoriták vendége.** Szeged város első kerületének országgyűlési képviselője, *Lázár György* dr., akit rokoni kötelek fűz *Csák Czryjék* dr.-hoz, a minoriták rendfőnökéhez, ma reggel Budapestről Aradra érkezett. A képviselő, aki a minoriták vendége volt, még a délutáni gyorsvonattal visszautazott a fővárosba.

— **Erkel Sándor emlékezete.** *Erkel* Sándornak, a m. kir. Operaház elhunyt főzeneigazgatójának lelkiüdvéért ma délelőtt 10 órakor gyászistentisztelet volt a Terézváros plebániájának templomában. A csöndes misét *Zeliger Vilmos* dr. káplán mondotta. A gyászistentiszteleten jelen volt az elhunytak özvegye, három fivére és a rokonságnak néhány tagja.

— **Új tagok az árvaházi választmányban.** A mikor az árvaház kezelését az *aradi polgári jótékony nő-egyesülettől* a város vette át, úgy intézkedtek, hogy a város megbízottjai mellett a nő-egyesület védő-asszonyai is tagjai legyenek az árvaház igazgató-választmányának. Most, a mint ismeretes, a nő-egyesület a védő-asszonyok számát tizennyolczról harminczkettőre egészítette ki és az ily értelemben módosított alapszabályokat a belügyminiszterium is jóváhagyta. Ennek folytán a nő-egyesület elnöksége átiratot intézett a tanácshoz, kérve, hogy az egyesület *új védőasszonyai* *Andrényi Károlyné*, *dr. Bogdán Virgílné*, *Domonkos Lajosné*, *dr. Fábrián Lajosné*, *Hász Béláné*, *Heinrich Sándorné*, *Kintzig Ferenczné*, *Löcs Rezsóné*, *Lukácsy Lajosné*, *Ortutay Gyuláné*, *Purgly Lajosné*, *Salamon Samuné*, *Szalay Antatné*, *Wadowsky Gusztávné* urnők, szintén vétessenek föl az árvaház igazgató választmányának tagjai közé.

— **Mattasich főhadnagy gondnoka.** A möllersdorfi katonai fegyház szomorú örököségű rabja ismét hallat magáról. A bádoni járásbíró-ság utján *Mattasich-Keglevich* főhadnagy felkérte *Polónyi Géza* országgyűlési képviselőt, hogy vállalja el fölötté a gondnoki tisztet. E kérésre *Polónyi* ma a budapesti árvaszéknél bejelentette ebbeli hajlandóságát. Az árvaszék *Mattasichot* erről értesíteni fogja. Ezzel kapcsolatosan azt is jelenti a távirat, hogy *Mattasich* ügyében *lényeges fordulatot* remél. Félő, hogy az a „lényeges fordulat“ egy életre fog szólni, mert a szerencsétlen főhadnagy nagy beteg.

— **Hohenlohe herczeg lemondása.** Berlinből táviratozzák: A *Reichsanzeiger* külön kiadásban a következő közleményt teszi közzé: *Bülow* gróf államtitkár és külügyi államtitkár birodalmi kancellár, az államminiszterium elnöke és a külügyek miniszterévé nevezetett ki. *Hohenlohe* herczeg birodalmi kancellárnak a kért fölmentés és gyémántos fekete sas-rend adományozása mellett megadatott.

Hohenlohe herczeg lemondásáról és *Bülow* grófnak birodalmi kancellárrá való kinevezéséről ezt írja a *Vossische Zeitung*: A távozó birodalmi kancellár sikereken és dicsőségben, de fáradalmakban is gazdag pályára tekinthet vissza. *Bülow* gróf *Vilmos* császár teljes kegyét élvezi. O lesz a külügyi politika valóságos vezetője, habár most meg is válik a külügyi államtitkárságtól. A *Berliner Tageblatt* kiemeli, hogy *Hohenlohe* herczeg vezetése alatt Németországnak a külügyi hatalmasságokhoz való viszonya megtartotta a legbarátságosabb képet, a melyet *Caprivi* gróf alatt nyert, alatta lépett életbe az új német polgári törvénykönyv és a katonai bíraskodás reformja és alatta kezdődött Németország világpolitikája. A *Berliner Börsencourier* ezt írja: *Hohenlohe* herczeg bizonyára oly nyomosan okolta meg lemondását magas korával és nyugalomvágyával, hogy az uralkodónak tekintetbe kellett vennie a nagyérdemű államférfiu kivánságát. A nevezett lap azután arra az elismerésre utal, a melyet *Bülow* gróf a külügyi politikában külső

és beiső ellenségeitől egyaránt ki tudott vivni. A *Staatsbürgerzeitung* azt mondja: A régi birodalmi kancellár ellen semmit sem hozhatunk föl. Tudjuk, hogy mindenkor az a kívánság hatolta át, hogy a hazát szolgálja, de az aggkor is megköveteli a maga adóját.

— **Ellenőrzési szemle.** Ma délelőt kilencz órakor benépesült az aradi vár czivillemberekkel. Azok a tartalékosok gyűltek egybe ott, kik ez évben fegyvergyakorlaton nem voltak. Az ellenőrzési szemlét *Burdea* kapitány tartotta *Schlehta* hadnagy és *Nagy Ottokár*, a katonai ügyosztály vezetője. A szemle minden epizód nélkül folyt le, a tartalékosok egytől-egyig a szabályszerűen előirt *Hier*-rel jelentkeztek. Holnap és holnapután még tart a szemle.

— **A tisztviselők a választásokon.** A belügy-miniszter egy fölmerült konkrét esetben kimondta, hogy a kuriai bíráskodásról szóló törvény 167. szakaszának csakis az a célja, hogy a köztisztviselők — a hivatalos hatalommal való esetleges visszaélés elkerülése végett — a képviselőválasztási és politikai pártharczokoról kivált ezek vezetésétől tartózkodjanak. De ez a törvény nem tiltja meg azt, hogy a köztisztviselő tagja lehessen olyan egyesületnek, pártnak, vagy bizottságnak, amely közvetlenül a politika, vagy a képviselőválasztás kérdéseivel is foglalkozik.

— **A robbanó anyagok helye.** Hosszabb idő óta folyik értekezés a kereskedelemügyi miniszter és *Aradváros* között az állomáson az átszállítások alkalmával rövid időre lerakandó robbanó anyagok helye miatt. A város több helyet ajánlott, de a miniszternek egyik sem tetszett. Most végre megengedte a miniszter, hogy a veszedelmes szállítmányokat a temesvári vonal második és harmadik órháza közötti kavicsbányában helyezték el.

— **Elromlott a pesti telefon.** Az interurbán-vezetéken ma éjjel ismét baj volt. Az arad-budapesti vezetékek annyira megrongálódtak, hogy nem lehetett a beszélgetéseket közvetíteni, — a mi főleg nekünk, újságíróknak esett nehezünkre, mert a helyi lapok pesti tudósítása nagy részt benne maradt a telefonban. Remélhetőleg holnap már intézkedni fognak a zavar megszüntetésén.

— **Az alföldi gazdasági vasut új menetrendje.** Az aradi és csanadi egyesült vasutak igazgatósága közhírré teszi, hogy folyó évi november hó 1-től kezdve a kezelése alatt álló *Alföldi első gazdasági vasut* vonalán közlekedő 505 sz. vegyes vonat megszüntetik s helyettesítik *szerdán, szombaton és vasárnapon* az 503 sz. vegyes vonat fog indíttatni. Az 503 sz. vonat indul *Kovácsházáról* reggel 5 óra 10 perczkor, *Apáczáról* reggel 6 óra 9 perczkor és *Csábara* d. e. 7 óra 55 perczkor érkezik meg.

— **Kossuth Ferencz beteg.** *Kossuth* Ferencz az országgyűlési függ. és 48-as párt elnöke ismét beteg. Régi baja tért újból vissza s most ágyban maradásra kényszeríti. A párt ügyeit egyelőre *Hentaller* Lajos vezeti.

— **Új egyházközség.** Említést tettünk arról, hogy Budapesten a görög-meczedon-oláh néven ismert egyházközség kötelékébe fel nem vett és ezen községben szavazattal nem bíró görög-keleti románjuk hűvek dr. *Gáll* József főrendiházi tag elnöke alatt, önálló görög-keleti román egyházközséggé alakultak. *Goldis* József aradi görög-keleti román püspök, a ki nek egyházi főhatósága alá tartozik az új egyházközség, most tudatta a főváros hatóságával, hogy az egyházmegyei szentszék az új községet egyházi joghatósága és közigazgatása alá befogadta, kéri tehát, hogy a főváros is vegye tudomásul az új egyházközség alakulását.

— **Eltűnt hivatalnok.** A gyulai pénzügyigazgatóság egyik számtisztje hetek óta ismeretlen helyre távozott és kutatás daczára fel nem található. *Kiss* István számvevőszéki főnöktől nyolcz napi szabadságidőt kért azon czímen, hogy Szegzárdról táviratot kapott, melyben édes anyja betegágyához hívják, ki nagyon rosszul

van. A kért szabadság időt megkapta, azonban annak leteltével nem jelentkezett, sem írásbellel nem igazolta, hogy állomási székhelyére miért nem tért vissza. *Csák* György pénzügyigazgató táviratilag kereste meg a szegzárdi igazgatóságot, hogy tudakozódnék az eltűnt számtiszt után. Eddig azonban semmi értesítés sem érkezett. Egy gyulai magánhivatalnok azt állítja, hogy egy pár hét előtt *Aradon* látta, hol a Maros parton sétált. Azóta nyoma veszett. Mi történt vele, olyan titok, melynek megfejtésén a pénzügyigazgatóság tisztviselői erősen törnek a fejüket.

— **Halálozások.** *Ormay* Adolf nyug. m. k. mérnök, 1848—49. évi honvéd főhadnagy folyó évi október hó 16-án reggeli 7 órakor, életének 77-ik, házasságának 44-ik évében Paulison elhunyt. Temetése ma délután nagy részvét mellett ment végbe. Az elhunyt neje, szül. *Boross* Mária, gyermekei *Lajos*, *Kálmán* és nagy rokonság gyászolja.

Guld Emil és neje szül. *Feix* Anna 1 és fél éves *Erzsike* kis leányok f. hó 18-án délelőtt hosszabb szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 19-én d. u. 3 órakor lesz a *Damjanics-utca* 25. sz. a. házból.

— **A dombiratosi menyasszony-gyilkosság.** Annak a megrázó dombiratosi menyasszonydrámának, mely a büntető bíróságot is sokáig foglalkoztatta, e héten kipattant a titkos rugója. Hogy a szép *Varga* Katicza öngyilkos lett, kétség nélkül bizonyítja az a levél, melyet a szerencsétlen leány hátra hagyott szüleinek, s amit most a véletlen különös játéka folytán megtaláltak. A kis dombiratosi házat, hol az öngyilkos szülei együtt lakott, most az őszi idő beálltával tatarozzák s a leány szobájában álló tükör megett újságpapirba göngyölve rábukkantak utolsó levelére, melyben elbucsuzik szüleitől s tudtukra adja elhatározását. A levél következőleg szól:

Kedves szüleim!

Bocsássák meg ezen tettemet, én erre rég elhatároztam magam, kezeiket csókolom hozzáim való jószívűségükért és felnevelésemért; az ég Ura áldja meg mindnyájukat; *Katiczajok*.

Felejtsemek. *Fohsz* gyűlölöm, soha hozzá nem mentem volna.

Dombiratos elöljárósága átvette a levelet s betérjeztette a szegedi ügyészségnek. Most már csak azt kell megállapítani, hogy az írás betűi meggyeznek-e *Varga* Katiczának az iratok közt fekvő leveleivel s ekkor hivatalosan is beigazolást nyer, hogy a szerencsétlen leány önelhatározással vetette el magától ifjú életét.

— **A ballerina fésűje.** A bécsi udvari opera balettjének ismét meg van a magaszenczácziója. *Gerzhofer* Hermina kisasszony, valószínűleg nyílt színen, előadás alatt, elvesztett egy gyémánttal kirakott fésűjét. A fésűt egy kollegája megtalálta, visszaadta, de a fésűből az azt díszítő gyémántdarabok ki voltak tördelve. A kisasszony módfelett izgatott lett és izgatottsága csak nőtt azáltal, hogy a gyémántok megkerültek. Ott feküdtek az öltöző egyik folyosóján. A titokzatos ügyben a rendőrség már megindította a vizsgálatot.

— **A feleség önfeláldozása.** A hitvesi hűség megható példájáról szól az a hír, amit vaskohi tudósítónk küldött nekünk. A rézbányai piacon állt tegnap a vásár. Ott árulgatta szénáját egymás mellett *Vladucs* Sándor és *Zsunk* Ilie. Régi haragosokként kerültek össze, ilyen közel egymáshoz. Föl is fort az indulatuk nyomban, amint az első vásáros jelentkezett *Vladucs* szekerenél. *Zsunk* Ilie beleszólt az alkuba, amiből heves pervatar keletkezett. A czivodásnak pedig verekedés lett a vége. A két ember a földön fojtogatta egymást, míg végre a vásár népe szétválasztotta őket.

— Amint *Zsunk* talpra állott, revolvert

rántott ki a tarisznyájából és ráfogta az ellenfelére:

— Most elpusztulsz kutya.

Ebben a pillanatban *Vladucz* felesége, ki a szekér mellett sirdogált, nagyot sikoltva ugrott a fegyver csöve elé, s kétségbeesetten kiáltott férje megtámadjára.

— Ne bánts!d!

Még ki sem mondta egészen a szót, a fegyver eldőrdült. A golyó szíven találta a hűséges asszonyt, aki *életlenül omlott az ura lábához*. — Az orvos már csak a halottat találta.

A vásárosok megakarták linchelni a gyilkost, aki futóra vette a dolgot, s elmenekült a nép dühe elől. A csendőrök azonban elfogták, s vasraverve vitték a vaskóhi járásbírószákházába.

— **Egy pap, aki nem temet.** A vallási türelmetlenségnek különös példáját mondta el egy elkéseredett ember, egy pécsi lap szerkesztőségében. *Horváth* Ignác, a mohács-pécsi vasut tisztviselője a panaszos. Azt beszéli, hogy a testvérhugát nem akarta eltemetni egy pap a — polgári házasság miatt. *Horváth* nővére, *Teréz*, tudniillik *Püspök-Szent-Erzsébeten* polgári házasságot kötött *Keiner* Vilmosmal, az egyházi áldást azonban nem kérte ki a frigyére. Az asszony mostanában súlyosan megbetegedett s mivel halálát érezte, gyónni kívánt. De az odavaló plebánus megtagadott tőle minden lelki vigasztalást. Keinernének ez annyira rosszul esett, hogy kész volt az utolsó kenetért a halálos ágyán egyházilag is megesküdni. Másnap elhunyt. Pécsváradon feküdt ravatalon. A fivére elment a plebániára és megkérte *Szvetics* Gábor vikáriust, hogy temesse el a nővérét. A pap nem tudta, hogy *Horváth* *Terézia* halálos ágyán megesküdött férjével s ezzel eleget tett az egyházi követelményeknek is: azt felelte tehát, hogy az olyan hitvestársakat, akik csak polgári házasságot kötöttek s az egyházi áldást mellőzték, nem temeti el, az ilyen házasságból származó gyermekeket meg nem kereszteli, ha mindjárt a feje tetejére áll is a hatóság s ha az állam az egyház utjába akadályokat gördít majd az egyház is megcselekszi az állammal szemben ugyanazt. *Horváth* hiába kérlelte sokáig, a pap nem jelent meg a halottas háznál s nem is narangoztatott a halottra mindaddig, míg elő nem mutatták neki azt az iratot, mely igazolta, hogy az asszony a halála előtt egyházilag is megesküdött. Eddig van a különös panasz. Ha igaz, bizony furcsa dolog, mert lehet, hogy a törvény nem kötelezi a papot arra, amit ebben az esetben kívántak, de van egy törvény amely igenis kötelez: a türelem és a szeretet törvénye. S ugyan ki cselekedjék aszerint, ha nem maga az Úr szolgálja!

— **Elrabolt vasuti pénztár.** Régebbi időkben, mikor vállalkozó szellemű betörők vasuti állomások irodájába lopóztak be, furókkal fészítő vasakkal jól fölfegyverkezve egyszerűen neki álltak a nagy kasszáknak és annak oldalát kezdték fészegeni, furni. E munkájuk borzadalmas és veszélyes volt és többnyire rajta is vesztettek. Ezért valami ujitáson gondolkoztak, melyet e téren sikerrel érvényesíteni lehet. Most már nem a régi mód szerint dolgoznak, hanem egyszerűen elemelik a kasszát. *Bajáról* jelentik tudósítónk, hogy ott ma éjjel eddig még ismeretlen tettesek betörték a vasutállomás pénztárhelyiségébe és az egész *Wertheim-szekerényt* elrabolták.

— **Meghalt a becsületéért.** Debreczenben egy fiatal, 16 éves gyermekifjú dobta el magát ma délután az életet, mert főnöke azzal gyanúsította, hogy 100 forintját elikkasztotta. *Lóv* Zsigmond főtéri kereskedő elküldötte *Blum* Jenő nevű tanulóját száz forinttal a postára. A tanuló valami módon a pénzt elvesztette. A károsult kereskedő e miatt kérdőre vonta a fiatal embert, hogy nem-e saját céljaira fordította. A gyermekifjú becsületében megsértve érezte magát s elhatározta, hogy a halállal mossa le a becsületében ejtett foltot. Ma délután fél háromkor felment a padlásra s ott a

gerendára felakasztotta magát. Mire észrevették, nem lehetett rajta segíteni.

— **Az új kalap hatása.** Egy erdélyi városban az istentisztelet alatt minden elkésett hívő belépésénél hátranzett az egész hitközség, hogy meglássa, ki késett el. A prédikáló papot szörnyen bántotta a hívők e kíváncsisága és egy alkalommal a következő templomszabályt hirdette ki a szószékről: „Miután az áhitatot zavarja kíváncsiságtok, én ennek veendő, minden későn jövőt hangosan meg fogok nevezni s így a hátravaló tekintetés fölöslegessé válik.“ Ugy is lett. Alig kezdte el a prédikációt, máris megzavarták még pedig az idézésnél: Mondá pedig az ur (a templomajtó nyikordult) — a nótárius és a felesége — s azzal folytatta a beszédet. — Egy idő múlva ismét félbeszakítá a mondatot — Dabajki András városbíró és a fia — s folytatta ismét ott, a hol elhagyta. — Nehány percz múlva ismét nyílt az ajtó és belépett rajta a doktorné nagy zöld tollas uj kalappal. A lelkész hiven bejelentette hiveinek, hogy: Görvessy doktorné uj kalapban. Hanem e szóra egytől-egyig hátranzett a templomban levő asszonykép.

— **Tolvaj inas.** *Doszkal, Bogács* (Cseh) Lajos budapesti születésű 18 éves cukrászinas, a ki lopásért már kétszer ült a börtönben, s nem rég szabadult ki a váci fegyházból, özv. *Deutsch* Lajosné magánzónához szegődött ivának. Jó módját, a melybe jutott, arra használta föl, hogy urnójének szeptember 28-án feltörte ékszerekrelyét s abból mintegy 809—1000 korona értékű különféle ékszert ellopott, s megszökött. Az ékszerek egy részét a fővárosban, másik részét Miskolczon értékesítette, a kapott pénzt pedig elmulatta. A fiatal tolvajt a rendőrség tegnap elfogta s miután tettét töreklően bevallotta, átkísérték a vizsgálóbíróhoz.

— **Ötszáz ezer párvers.** Eredeti alak a Párisban élő, közel nyolcvan esztendő *Strada*, aki költő, festő és filozófus egy személyben. Az apjától nagy vagyont örökölt, fiatalabb éveiben előkelő társaságokban fordult meg és hosszú utazásokat tett. Egyszerre csak teljesen visszavonult a társaságtól s életét egy óriás terjedelmű filozófiai költemény megírására szentelte. A költeménynek a címe: „L'Épopée humaine“. Negyven esztendei munka alatt összeírta több mint 500.000 verset s megtöltött velük negyven egynehány kötetet. Tíz esztendő előtt kezdte meg a költemény közzétételét, minthogy azonban a gondolatok régiak, a versek meg rosszak voltak, kevés figyelemre méltatták. Stradának ekkor még egy zseniális ötlete támadt. Közel 600 óriási olajképet is festett illusztrációként a hőskölteményhez. Nemrégiben fejezte be ezt a művet is és a könyvek-ből és képekből egy muzeumot rendezett be a házában. A házon ez a felirat díszlik: „A tudományok muzeuma.“ *Lolie a Siéle* munkatársa látogatta meg elsőnek a furcsa muzeumot, s szerinte lehetetlen az embernek fogalmat adni *Strada* festészetéről, aki megdöbbentő önkénnyel fordítja fejétőre a színek és távlatok törvényeit. Az újságíró felvilágosítást kért a hosszú apostolszakállu lángészről, de ez némán huzott ki egy könyvet a sok közül. Ebben többek között az állt, hogy *Aristotelesz* lángelméje alig hasonlítható össze *Strada* lángelméjével, aki mint művész különben egyenrangú *Michel Angelóval*, s akinek óriási költeménye szépségben és terjedelemben jóval felülmúlja az ind *Mahabharatát*. Az *Illász* és *Divina Commedia* — *Strada* szerint — csak verébcsiripelés hozzá képest. *Lolie* e felvilágosítás után sietve távozott a lángelmétől.

— **Detektív uriasszony.** A múlt pénteken *Kovács* Károly marosvásárhelyi kir. táblai tanácsjegyző lakásáról fényes nappal 400 korona értékű ékszert loptak el. *Kovács* Károly azonnal megtette a feljelentést a rendőrségnél. Mindezek dacára a tolvaj az ellopott tárgyakat a *Vertán*-féle zálogházba vitte, a hol 110 koronát adtak rá. Erdekes a dologban az, hogy *Kovács* Károlyné, látva a rendőrség tehetetlenségét, maga kezdte meg, saját érdekében a nyomozást, főképpen azért, mert az ékszerek emlékek voltak s ő semmi áron sem akart megválni azoktól. *Kovács* Károlynénak két napi

kutatás után sikerült is a tolvajt minden rendőri segítség nélkül személyesen letartóztatni. Az eset úgy történt: hogy a károsult urnő a Főtéren személyesen kísért egy gyanus külsejű fiatal embert a kinek a külseje megfelelt a szomszédok leírásának. A *Baross-utca* sarkához érve, megszólította a fiatal embert, hogy kövesse azonnal a rendőrségre. A fiatal ember megijedt és szaladni kezdett. A károsult urnő felszólította a közelálló rendőröket, hogy vegyék üzőbe a tolvajt, de a rendőrök egész flegmatikusan azt felelték, hogy ők nem foghatják el, mert ők nem látták a lopást. Így a tolvajnak ideje volt a Nap vendéglőbe menekülni, a hol szállva volt. De az urnő nem tágitott s bement a vendéglőbe is. Eppen akkor érkezett oda férje *Kovács* Károly, aki kérte a rendőröket, hogy kísérik be a fiatal embert. A rendőrök ekkor sem voltak hajlandók a kérést teljesíteni. Erre aztán az urnő teljes erélylyel felszólalt, hogy ha nem tesznek eleget kérésének, ő maga viszi be a tolvajt s vele együtt a rendőröket is a főkapitányságra. Ezek után a rendőrök is megszegyeltek magukat s bekísérték a tolvajt a rendőrségre, a hol az illető bevallotta, hogy csakugyan ő követte el a tettet.

— **Kitüntetés.** A 44. év óta fenálló s az országban ismert *hirneves Brachfeld Szigfried és Fia fővárosi férfi divat cég*, cs. és kir. udv. szállítók (*Budapest, Nádor utca 8.*) újabb kitüntetésben részesült, amennyiben a *Perzsa Sah* ő felsége *Brachfeld Gézá*t, a cég egyik főnökét kitüntető szállítmányokért a nap és oroszlanrend IV-ik osztályával tüntette ki.

— **Sajátságos „Istentisztelet“.** A *Gaulois* című francia lap egy, néhány hét óta Párisban tartózkodó *szíami* ember levelét teszi közzé; a levél a párisi clubok játéktermeiről a következőképen ír: A francziák azt állítják, hogy ők csak Istenben hisznek. Pedig ez nem igaz. Mert eltekintve a sok élő istenségtől, akiknek áldoznak, van egy csomó élettelen istenük is, amint ezt tapasztalni alkalmam volt. Be kell csak menni egy előkelő uri házba, vagy egy klubba. Ott látható a *zöld takaró*-isten s annak a közepén az *oltár*. Körülülük a szőnyeget sokan, éppen úgy, mint minálunk othon *Sziámban* a házi áldozásainkban. Mikor beléptem egy club játéktermébe, egy ur, valószínűleg az *áldo ó pap*, kis lapokat vett elő és az oltárra helyezte. Ezeket a lapokon különböző színes alakok voltak valószínűleg: *istenségek* lehettek, mert aki csak kapott belőlük, mindegyik áhitattal nézte azt és különböző *áldozati ajándékot* rakott reá. Az említett cerimónia után az áldozati pap is vesz néhány, istenséggel ellátott lapot és egyideig a félelemtől mintegy megkövült szemmel nézte azokat. A többi hivek is visszatartják félelmükben a léleketüket is. Ahány lapot csak vett az áldozati pap, mindig változik az ő tekintete is, a hiveké is; az egyik az ég felé emeli szeméit a másik a kezével dobol, a harmadik a lábát mozgatja. Az áldozó pap még néhány lapot vesz, azután fanatikus dühbe jő, odadobja az istenségeket az oltárra, és káromolni kezdi azokat. Ugy gondolom ezek istenségek feltékenyek lehetnek, hogy még egyéb istenségekben is hisznek a francziák s azért büntetik meg őket.

Eddig szól a *szíami* levele, amely — úgy látszik — nem is olyan nagyon naiv.

— **Életunt kereskedőseged.** *Beliczey* Sándor budapesti születésű kereskedőseged ma délelőtt 10 órakor édes anyja lakásán mellbe lőtte magát. Súlyos sebével a Rókus-kórházba szállították. Tettét azért követte el, mert már hosszabb idő óta nem tudott sehogy sem állásához jutni.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (*Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.*) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Tanítók nagygyűlése.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, október 18.

Az „*Aradvidéki Tanítóegylet*“ ma délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését. Az egylet tagjai csaknem teljes számmal jelentek meg az ülésre. mely a nagy érdeklődést meg is érdemelte, mert ennek a közgyűlésnek nem egy alkotása lesz maradandó s nyomot hagy az egylet történetében.

Várakozással volt a vidék a tisztikar működésével szemben, s a tények, az eredmények mutatják, hogy ebben nem is csalódtak. Az új éra embereinek sikerült munkájuk eredményét is bemutatniok. Az egylet elnökét, kinek a „*Tanítók háza*“ céljaira tett alapítvány köszönhető, impozáns módon ünnepelték.

A tanítószág igaz örömmel választotta tiszteletbeli tagjául *Vass Mátyás szegedi nyugalmazott tanítót*, ki negyven éven át szolgálta a nemzeti kultúra ügyét.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk itt következik:

(Az ülés megnyitása)

A polgári fiuskola díszterme szorongásig megtelt a tanügy munkásaival. A zöld asztal körül ültek *Kovács Vincze* elnök, *Millig* József iskola felügyelő, az egylet tiszteletbeli tagja, *Mádai* Látás örökös tiszteletbeli elnök és *Kovács* Lajos kir. segéd tanfelügyelő.

Az ülésen jelen voltak: *Almási T. Pál*, *Ajtai* Erzsí, *Balázs* Ferencz, *Mádai* Mátyás, *Preisinger* József, *Záray* Ödön, *Bokor* Alajos, *Christián* János, *Csik* János, *Czirák* Márton, *Czobor* Ottó, *Drescher* Gizella, *Eckstein* Mór, *Eliás* Jakab, *Fisher* Antal, *Fülöp* Endre, *Grogus* István, *Grünbaum* Miksa, *Gyurkovich* Marianne, *Jannky* Piroška, *Junga* Margit, *Kirle* Antal, *Kelecsényi* Etel, *Keresztes* Arzén, *Kertay* Ilma, *Korom* József, *Kömives* József, *Kresz* Károly, *Krause* Brunó, *Lautner* Mátyás, *Matusik* Márton, *Maurer* Mihály, *Mollitörisz* Vilma, *Nagy* János, *Neimann* Armin, *Neidenbach* János, *Fabik* János, *Pareán* János, *Princz* Fidél, *Orfi* József, *Lofkovic* Mór, *Rakosi* Flóris, *Schleifer* Antal, *Szentgyörgyi* József, *Simon* Karolin, *Sófalvi* György, *Steinbrückner* Ferencz, *Steinitzer* Luiza, *Szikra* Lénárd, *Szilágyi* György, *Szöllösi* István, *Tabakovics* Mariska, *Tajthy* Jenő, *Takácsy* Ferencz, *Tanfi* Mariska, *Vagács* Agoston, *Weber* Agoston, *Kintzig* Róbert, *Grasiér* Károly, *Erhling* Vendel, *Wiedermayer* János, *Crisan* Száva, *Oláriu* Miron, *Endre* József, *Molnár* Gézané, *(Ujvidék)* *Dallos* Elek, *Steigmüller* Mária, *Schlechter* Péterné, *Priegl* Paula, *Kohn* Anna, *Antal* Janka, *Gesztesi* Hedvig, *Szabó* Aranka, *Barbácsy* Etelka, *Andron* Sándor, *Bucsy* Mihály, *Fericsán* György, *Gart* Emilia, *Gombos* Antal, *Lázárov* Antal, *Mokucz* Karácson, *Mezey* Karola, *Weber* Hermin, *Schuriegli* Gyula, *Seidl* Vilmos, *Viday* Ferencz, *Hercz* Bernát, *Brenner* József, *Boros* Kálmán, *Hankó* János, *Hess* Jenő, *Hirman* József, *Huszárik* Kálmán, *Kehrer* Károly, *Kolhmann* Vilmos, *Moravék* Elemér, *Péntek* János, *Prazsak* Mihály, *Schlachter* Péter, *Stegmüller* Mária, *Schleifer* Károly, *Schramm* Tamás, *Steigervald* Károly, *Wona* Adolf, *Zsák* János, *Sisák* Gyula, *Arnold* János, *Bauer* F. Károly, *Bérczy* József, *Lázár* Pál, *Rezik* Albert, *Sziklai* Tivadar, *Bovacek* Mihály, *Gábor* Kálmán, *Gratzer* Károly, *Köln* József, *Köln* Ödön, *Szomoru* István, *Schwartz* Lenke, *Bodor* Ferencz, *Dobos* Elek, *Eberhard* József, *Bódi* József, *Gesztesi* Péter, *Grisz* Sándor, *Gyovay* Pál, *Hermann* I. Gyula, *Kavasch* Rajmond, *Kardos* István, *Kádár* Jenő, *Kempfer* Ferencz, *Molnár* János, *Papp* György, *Princzinger* Mihály, *Szántó* Péter, *Uherecsky* Ottó, *Weitz* József, *Weber* Lajos stb.

Az elnök megnyitójában köszönetet mondott azon bizalmért, mely őt e tisztességgel érte. Feladatának tekintette, hogy e bizalomnak és megtisztelésnek becsülettel megfelelhessen. Vácolja az egylet évi működését, visszazipillantást vet a magyar kultúra munkásainak óriási munkásságára, kiknek nem kis érdemük van abban, hogy azt a nagy visszamaradást, melylyel a nyugati államok mögött voltunk; behoztuk. Igaz, hogy ma még — dacára a sok jóakaratnak a nemzeti népnevelés munkásainak működését nem méltányolják eléggé. Sok szép és nagyalkotást köszönhetünk a magyar tanítói karnak; ma is összejöttek, tanácskozni és hogy egy kis lelkesedést, tüzet lopjanak egymás szívéből a modern Magyaror-

ban nem terjesztenek ilyet elő. Abban, hogy a magyar szó nincs a budgetben e tételnél, semmi intenció sincs, mert magától értetődik, hogy a törvényhozás a magyar király udvartartásának költségeit szavazza meg. A civillista mekkoraságának kérdése ma nincs napirenden s így erről ma nem nyilatkozhatik. Annyi azonban tény, hogy a legutóbbi alkalommal 1873-ban tehát ezelőtt huszonhét évvel tisztán a tényleges szükségletnek megfelelően állapított meg az udvartartás szükséglete s hogy azóta minden szükségleti czik arra nagy mértékben emelkedett. E kérdés bővebb megvitatása egyébként majd akkor lesz helyén, ha a kormány ez iránt előterjesztéssel járul a ház elé. Hogy abban az irányban, a mit Komjáthy a budai magyar királyi udvartartás magyar karakteréről mondott, sok történt az utóbbi években, azt tagadni sem lehet. Nem áll, hogy a budai várak körül nem tudnak magyarul. A magyar nyelv uralkodik ott a budai várak körül, legyen ez iránt nyugodt Komjáthy. Még bizonyos intézkedések fognak történni, főleg a budai várak kiépítése után és szóló a maga részéről azon lesz, hogy ebben az irányban a szükséges lépések meg is történjenek.

A bizottság megszavazza az előirányzatot.

(A kabinetiroda.)

A kabinetiroda szükségleténél Komjáthy kifogást tesz a kabinetirodánál alkalmazott személyzet fizetésének a közös hatóságoknál alkalmazott személyzetével azonos alapon való rendezése ellen, mert e fizetéseket nem az országgyűlés szavazta meg és mert a kabinetiroda tisztviselői nem a magyar kormány ellenjegyzésével nevezettek ki s nyugdíjazásukra sincs a magyar kormány tagjainak semmi befolyása. Nem tudja szóló, állami vagy magánhivatal-e a kabinetiroda. Ha állami, a többi hivatalnokával egyenlő elbánásban kellene részesülniök; ha pedig magánhivatal, úgy a költségvetés és az udvartartás terhére lennének áthelyezendők.

Szell miniszterelnök felvilágosítja az előtte szólót arról, hogy a kabinetiroda hivatalnokainak fizetését azért hozza a kormány javaslatba, mert ugyanazon helyen a közös tisztviselők fizetése, — és ezek, mert közösek, a közös államot is képviselik, — emellett, nem lett volna méltányos ezt a kabinetiroda tisztviselőitől megtagadni. Ez a tétel is ugyanúgy tárgyalatik s készítették elő, mint a többi nem áll tehát az, hogy a kormánynak erre semmi befolyása nem volt. Ez az iroda nem kormányhatóság, az ő felsége kabinetirodája, minden ténykedése beleolvad azon tényekbe, melyekért a kormány viseli a felelősséget. Semmiféle intézkedés nem a kabinetirodának a ténye, hanem ő felsége az alkotmányos miniszteri felelősség és ellenjegyzés mellett. A nyugdíjazási esetek is éppen úgy tárgyalatnak és illesztetnek be a költségvetésbe, mint az

méyleírás alapján csakugyan elfogták a vén bűnöst és aztán visszahozták Kenyere-Téglásra

A főkapitány azonnal maga elé vezettette Kajetánt és szigorú arczok öltve magára, valatni kezdé.

— Maga megszökött a felesége pénzével!

— A törvény értelmében ami a feleségemé, az az enyém is. Különben én el sem sikkasztottam magamat. Csupán a millineumi kiállítás területének megszemlélhetése végett rándítottam fel magamat a fő- és székvároskába, hogy egyben ezen alkalma'ossággal, lenyűgöltem nyert lábtyü-üzlettem dratva szükségletét is helyes forrásból elégítem ki. — Mondok.

— Ne hazudjék! Minek tetézi vétikét még újabb és újabb bűnökkel?

— Engedelmet kérvényezek. Hazudás csunya mestersége nem lévén kenyerem jelen gyanúsitást indigványozással visszautalványozom. Mondok.

— De igenis megszökött!

— En nem. Különben is azt teszek, amit akarok, mert én nemes lévén, mint a nóta mondványozza:

... Nem parancsol nékem,

Nem parancsol nékem.

A bíró, a bíró... de az ur sem!

— Ne énekeljen itt az én szobámban, mert mindjárt lecsukatom a kőterbe!

egy- egyes miniszteriumoknál előforduló nyugdíjtételek.

(A megdorgált Stadler.)

Komjáthy kérde, hogy az ismeretes Stadler-féle levél melyik miniszter felelősségére és ellenjegyzésével jelent meg?

Szell miniszterelnök válaszolja, hogy az a levél nem volt kormányzati tény, s ennél fogva nem is kellett ahhoz miniszteri ellenjegyzés. Az ő felségének legsajátabb megnyilatkozása volt s az ő parancsára iratott. Azt, hogy közzététetett, bizonyára Komjáthy is helyesli. A közzététel oly politikai szempontokból történt, a melyekért úgy a közös pénzügyminiszter, mint szóló is vállalja a felelősséget. (Élénk helyeslés.)

Az előirányzat megszavaztatott.

(Az új országgház.)

Az állandó országgház építési szükségleténél Berzeviczy kérdésére Szell miniszterelnök válaszolja, hogy az állandó országgház 1902. tavaszán át lesz adható rendeltetésének.

Gajary Ödönnek az iránti kérdésére, hogy az országgházi építkezés befejezte után felszabaduló összeg felhasználására nézve van-e a kormánynak megállapított programja, válaszolja a miniszterelnök, hogyha ez a monumentális építkezés valamint a királyi várépítkezés be lesz fejezve, további ily nagy monumentális, ily nagy építkezések egyelőre nincsenek tervbe véve, de tervbe van egy pár más nagyobb építkezés, — miniszterelnöki, pénzügyminiszteri palota, műgyetem stb. — úgy, hogy e téren szünetelés nem fog beállni, sőt az építkezésekre fordítandó összegek talán még nagyobbak lesznek, mint a mennyi most az országgházra fordítatik.

Az előirányzatot megszavazták.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 18.

Londonból érkezett hír szerint a hatalmaságok visszaadták a kínaiaknak a Cunglijamen épületét tanácskozási helyül. Így tehát a béketárgyalások már mihamar megkezdődnek.

A béketárgyalások megkezdése mindenestre kedvező hatást tesz majd a dél-kínai zavargásokra, mert az ottani lázadók az udvar gyöngeségének jelét látták abban, hogy nem tudja a béketárgyalásokat megindítani.

Mai távirataink a következők:

Pétervár, október 17.

A vezérkar jelentése. Pótlólag érkezett jelentések szerint Szubotics tábornok szeptem-

— Főkapitány ur apja nálam tanulván a lábtyükészítés művészetét, nem gondolván, hogy az ur butálsan bánik el velem. Mondok.

Vanhaszna belátva, hogy itt szelidebb hurokat kell pengetnie, lelkére igyekezett beszélni a borközi állapotban levő tekintélyes atyames-ternek:

— Lásza, kedves Fodros bácsi minek tesz maga ilyet? Maga, a kitűnő czéhmester, az okos egyesületi elnök, a híres felköszöntő, kinek a szomszédvármegyében sincs párja! Hát illik ez egy ilyen tekintélyes emberhez, mint maga? Aki becsületben öszült meg! Aztán Budapest felé szökik, ahol egymást érik a rendőrök

Itt nem folytathatta tovább a főkapitány Fodros lehajtotta a fejét a beszéd alatt és hangosan zokogni kezdett. Könnyei végigmosták barázdákkal teliszántott arcát.

— Igaza van a tekintetes főkapitány urnak... Csak tessék jól megmoslékozni az én bolond fejezetemet... Megérdemlem én ezt nagyon... Beismerek mindent őszintén... Hogy nem jól tettem... Hogy másképp kellett volna cselekményeznem... Minek rándítottam fel magamat Budapestre... Mentem volna inkább Aradra... Ahol egy rendőrtől e hó 14-én kelt táviratot. A

Nem fogtak

És sikkasztottam

ber 27-én előnyomult Mukden felé, a hol a kínaiak ellentállásra készültek. A kínai csapatok, a melyek harmincz zászlóaljából állottak és husz tábori ágyúval rendelkeztek, megszállták a sikkei állomás mellett lévő vasuti töltést és a jobbra eső magaslatokat. Reggel 9 órakor megérkeztek Miscsenko ezredes előnyomuló hadoszlopai, nem egészen másfél óra múlva pedig odaért Artamanosz ezredes elővédje, a mely Miscsenko hadoszlopa mellett foglalt állást.

Az ellenség részéről jelentékeny csapatok elhagyták az általok megszállott dombokat, miközben folyton lövöldözték jobbszárnyunkat. Délután 3 órakor az ellenséges lovasság körül fogta hadállásunk bal oldalát, sőt hátba is meg akart támadni bennünket. Ámbár az ellenséget visszavertük, az mégis ismételte a támadást. Mikor rohamunk kellően elő volt készítve, egész hadoszlopunk rátámadt az ellenségre. Négy órakor az ellenség teljesen visszavonuló félben volt.

Fleischer tábornok hadoszlopa, amelynek ezen a napon a csapatok kimerülése miatt pihenője volt, ennek ellenére mégis előrenyomult, mikor megtudta, hogy az ellenség Sikke mellett fölbukkant, s estére odaérkezett. Egy gyorstüzelő ágyút zsákmányoltunk. Veszteségünk nyolcz halott és huszonöt sebesült. A csapatok egészsége kitűnő. A Vörös Kereszt repülő csapatai sikerrel dolgoznak.

Szeptember 28-án folytattuk hadmozdulatainkat Ljaojam felé. A pótlólag érkezett jelentésekből kitűnik, hogy szeptember 28-án az ellenség elzárta az utat csapataink előtt, amelyben erős hadállást foglalt el a nehezen megközelíthető ljaojami hegylánczon. Fleischer tábornok baloldali hadoszlopa már fél 7 órakor nyomult előre és megkerülte az ellenség jobb oldalát, hogy háta mögött foglaljon állást. Artamanosz ezredes közepső hadoszlopa a nagy uton nyomult előre szemben az ellenséggel. — Miscsenko ezredes repülő hadoszlopa az ellenség baloldala ellen vonult. Először Miscsenko hadoszlopa keveredett harcba. A közepső hadoszlopot ágyutűzzel fogadta az ellenség. Az ellenséges lövedékek azonban a lágy pázsitos talajon nem robbantak föl s így nem tettek bennünk kárt. Dél előtt fél 11 órakor a megkerülő hadoszlop közbelépésével elnémították az ellenség ágyuit.

A közepső hadoszlop általános támadást intézett az ellenség ellen, a mely erre puskatűzzel felelt. 12 órakor Artamanosz ezredes közepső hadoszlopa kevés ellenállás után bevette a kínai hadállást, a melyben élelmszereket és temérdek lövőszert és fegyvert talált. Azonkívül két Krupp-féle és egy Maxim-féle ágyút zsákmányoltunk. Az ellenséget a legénység nagy fáradtsága és lovasság hiánya miatt csak puskatűzzel üldöztük.

Éjjel fél 2 órakor Fleischer tábornok hadoszlopának elővédje bevette Ljaojam városát. A város lakosai részint elmenekültek, részint a házakban rejtőztek el. Maga a város nyugodt. A kapuknál erős őrséget állítottak fel. A lakosság megnyugtatóra egy odaváló angol orvost kértek föl, aki már 18 éve él Ljaojamban és azelőtt a Vörös Kereszt szolgálatában állott. Veszteségünk 16 ember. Csapataink a nagy hőség dacára nagy kitartást tanusítottak. Újabb jelentések szerint a 16-ik kelet-szibériai lövészrezrednek egy csapata egy fél üteg hegyi ágyúval és a második uszuriai szotnyával Orlov ezredes parancsnoksága alatt szeptember 20-án az ellenséggel vívott harcz után bevette Sikken falut és ez alkalommal egy Maxim-ágyút vett el az ellenségtől.

London, október 18.

Hír szerint a idevaló kínai követ tegnap este úgy nyilatkozott egy újságíró előtt, hogy a hatalmaságok visszaadták a kínaiaknak a cunglijamen épületét tanácskozási helyül. A béketárgyalások állítólag most kezdődnek Pekingben. Mióta az udvar Szinganfuba ment, sokkal könnyebb vele érintkezni. Így ő is k

... a béketárgyalások meg-

... tesz majd a dél-kínai

... lázadók az udvar

... hogy nem

London, október 18.

A *Daily Telegraph*-nak jelentik Kantonból 16-iki kelettel: A császári csapatok visszafoglalták Huicsaut. A lázadók súlyos vereséget szenvedtek és kelet felé menekültek. Ho tengernagy üldözőbe vette őket.

Washington, október 18.

Az idevaló francia ügyvivő kormánya nevében memorandumot nyújtott át Hay külügyminiszternek, a mely arra a kedvező fogadtatásra utalva, a melyben a kínai kérdésre vonatkozó francia jegyzék a hatalmasságoknál részesült, azt kívánja, hogy a béketárgyalásokat azonnal kezdjék meg Kinával. *Vutingfang* kínai követ megjelente a Fehérházban és átadta az elnöknek a kínai császárnak egy üzenetét, a melyben ez köszönetet mond azért a kiméletes eljárásért, a melyet az Egyesült-Államok a kínai zavarok alatt tanúsítottak.

Washington, október 18.

Vutingfang kínai követ képtelenségnek mondja azt az állítást, hogy a zavargásokban részes főhivatalnokok megbüntetéséről szóló császári rendelet hamisítvány és azt mondja, hogy azt az embert, a ki hamis ediktumot merne kiadni, könnyű volna kinyomozni. Az ilyen ember okvetlenül halállal lakolna. A külügyminiszterium nem titkolja, hogy az Egyesült-Államok ragaszkodni fognak ahhoz, hogy a hatalmasságok teljesíteni fogják azokat a garanciákat, a melyeket a nyílt ajtó politikájának föntartására nézve annak idején adtak, akár anektálják Kinát, akár nem.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Az aranyasszony, vigjáték. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Aranyasszony, vigjáték. (Páros bérlet.)

* **Bemutató előadás.** E héten a második bemutató előadás lesz a pénteki. Ezuttal a drámai társulat lép a közönség elé, hogy *Az aranyasszony* vidám derűségével mulattassa a közönséget. A „Goldene Éva“ a német színpadokon kasszadarab és a Nemzeti Színházban is *Makai* Emil átdolgozásában, vonzó előadás. *Az aranyasszony* a mi bemutató előadásunkon *Angyal* Ilka lesz. Nádaí és Ujházi szerepeit, a grófit és a züllött lengyelt *László* Gyula és *Mezei* Péter játsszák. A legény szép szerepe *Palágyi* Lajosé. Guszti inas kedves alakja Budapesten *Ligeti* Juliska volt — *Harmath* Józsa. *Bácsné*, *Kalocsa* Róza, *Czakó* és *Billik* Emma szerepelnek még *Schönthan-Koppel* új vigjátékában.

* **Denise** érdekesítő színműve ma este a kis számú közönségnek kedves szórakozást nyújtott; az egyes szereplők átgondolt és ügyes játéka pedig megérdemelte volna a telt házat. *Angyal* Ilka előkelő megjelenésével és erős drámai alakításával, *Kalocsa* Róza értelmes és jellegzetes játékaival, *Bácsné* a karakter tökéletes feltüntetésével *Harmath* Józsa kedvességének bájjával oly ensembles alkottak, melyet a legnagyobb elismeréssel kell méltatni. A férfi szereplők, u. m.: *Palágyi*, *Fenyéri*, *László*, *Rubos* és *Hegyessy* méltó partnereik voltak a hölgyeknek, kiknek sorában még *Billik* Emma (*Clarisse*) ügyes megjelenésével tudott hatni. A tapsból mindnyájoknak bőven kijutott.

* **Csiky-darab, mint operaszöveg.** *Erkel* Sándor hagyatékában hír szerint egy csaknem egészen kész opera partitúrájára akadtak. A kiváló dirigens élete utolsó éveiben szorgalmasan dolgozott ezen a művén, bár még a legjobb ismerősei előtt is titkolta, hogy operát ír. Az opera szövegét tíz évvel ezelőtt *Giuseppe* adta át neki. Címe: *Aranyasszony* a nyofényes képeket ad az ékszerek emzadából. Amennyi aron sem akart meg-némi kienács Károlynénak két napi szék,

elkészíteni, aki maga is mestere a hangszerelesnek.

* **Ki a legszebb budapesti színésznő?** A *Magyar Színpad*-hoz az utóbbi négy nap alatt érkezett szavazatok *Küry Klárát*, a Népszínház népszerű primadonnáját, jutatták az első helyre. A mai napi beérkezett szavazatok következőképen oszlanak meg a budapesti színházak szépei közt: *Küry Klára* 5093, *Márkus Emilia* 5068, *Gombaszögi Margit* 2224, *Baán Mariska* 2140. *Z. Brády Gabi* 2018, *Hegyési Mari* 1338, *P. Lukács Juliska* 1210, *Bojár Teruska* 858, *Blaaha Sári* 856, *Margó Zelma* 522, *Cs. Alszeghy Irma* 482, *Fedák Sári* 322, *Rózsa Lili* 224, *Dóry Margit* 219, *Inkey Gizella* 139, *Meszlényi Adrienne* 112 szavazat. A többi beérkezett szavazat kisebb arányokban oszlik meg a budapesti színpadok ismert szépei közt.

Kettős gyilkosság Szegeden.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18

Borzalmas kettős gyilkosság történt ma este Szegeden. Egy javakorabeli férfit s egy kis diákot szurt le a Kalvária-utcában *Málé* Imre tanyai legény, a ki talán maga sem tudná megmondani, mi készítette erre a bestiális cselekedetre. A brutális vérengzésről *szegedi* tudósítónk a következőket jelenti:

A kalvária-utcai *Magyari*-féle üzletben együtt beszélgettek ma este *Kelemen* Pál alsótanyai lakos, a kit hosszú termeteért csak „óriás“-nak hívnak, *Málé* Imre feketeszéli legény, továbbá az üzlet tulajdonosa és *Fehér* Agoston, a kertésze.

Fehér kedélyesen kötekedett a gazdájával, mert nem akart neki szalonát adni, majd *Kelemen* szólította meg, aki künn volt a nyáron Párisban, hol mutogatták:

— Hallod-e te Pál, — kérdezte — aztán komédiás vagy-e még?

Kelemen, akit érzékenyen érint, ha művészi multját emlegetik, csak annyit mondott:

— Mi köze ahhoz kendnek?

— Hát nem is azért mondom, — mentegőzött *Fehér*, — hiszen csak szabad kérdezni.

Majd mikor látta, hogy a legények kifelé indulnak, odaszólt nekik:

— Jertek, inkább fizetek négy krajczár ára pálinkát.

Az óriás erre már visszatért *Málé*val együtt s folytatták tovább a beszélgetést. *Málé* azonban, aki olyan benyomást tett, mint akinek nem tiszta az esze, egyre *Fehér* mellett tartózkodott és őt hülye vigyorgással tapogatta, nyomkodta. Majd minden átmenet nélkül megragadta *Kelemen* kabátját s húzta kifelé magával az utcára.

Magyari olyasformát mondott, hogy tán megkergült ez a legény, mikor hirtelen észrevette, hogy *fehér ruhája csupa vér*.

— Hallja *Fehér*, magát megszurta.

Fehér, aki némiképpen kapatos volt már, annyit felelt rá flegmatikusan:

— Ugy látszik, meg.

Sebéből azonban erősen bugyogott már a vér. Hamarosan orvost kerítettek, aki konstátálta, hogy a bicska áthatolt a kettős nadrágon, alsónadrágon s két helyen megsebesítette a kertészt. A bicska a hasa körül is járt, de ott megakadt a szíjjon, amit nem volt képes keresztül szurni.

Közben rémült sikoly hangzott fel az utcáról, egy kis fiu pedig összerogyott. Alig néhány percz alatt óriási népcsoport verődött össze. *Révész* Nándor-denk csak bámészkodott. Arra urat (Szabadság-tér 20. szám) a gyilkos után fusson. képviselőséggel ruháztuk fel, ki elrohant a keddén a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlönybe került kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

ott játszadozott az utcán. A féleszü bicskás, aki rémületében menekülni akart s azt hitte, hogy most mindenki ellene tör, alighanem azt gondolta, hogy talán ez a gyöngye gyerek lesz a veszte, azért minden gondolkodás nélkül feléje sujtott a kezében levő nyitott bicskával.

A kés oldalába furódott a kis *Pap* fiunak, ki nagyot sikoltott, azután összeesett. Rögtön bevitték atyjának közel eső házába, de *csakhamar kiszivedett*, anélkül, hogy egy pillanatra is magához tért volna.

Hiába volt az orvosok tudománya; gyöngye, törékeny testéből elszállt a lélek. Szülei, akiknek egyetlen magzatja, reménye, büszkesége volt, csak hülő tetemére borulhattak, melyből lassan, egyre csöndesebben szívárgott a vér, ártatlan gyermekéletének éltető ereje.

A tett színhelyén azonnal megjelent *Bainner* József főkapitány, *Szücs* József alkapitány és *Kürthy* biztos, de a gyilkos már elmenekült.

Fehér Agostont a tüzoltók vitték be a kórházba, hol *Ács* Vilmos dr. kötözte be sebeit. Állapota igen veszélyes, talán a reggelt sem éri meg.

Ugyanebben az időben szállították kórházba a kis *Pap* fiut, az elvetemült *Málé* ártatlan áldozatát, kit holnap délután boncolnak fel.

A gyilkost hosszú kutatás után még az éjjel sikerült a lakásán letartóztatni. Durva, eltorzult arca — melybe lecsapzik vastag fekete haja — semmi megbánást nem mutat. Ugy áll a rendőrök előtt, mint a bűnök, a gyászos lelkiismeretnek testet öltött gonosz szelleme.

Kétszáz ezer frankos gyémántlopás Bukarestben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 18.

A bécsi rendőrség a napokban egy szélhámos viselt dolgait leplezte le, aki módfelett merész és ügyes módon 200,000 frank értékű gyémánt ékszeret lopott el. Az eset számai Bécs, Bukarest és New-Yorkig terjednek.

Az érdekes, nagy lopásról tudósítónk a következőket jelenti:

Ez év augusztus elején Bécsben egy ottani bankkönyvelője: *Moscovici* Aurel, Bukarestben lakó fiatal ember eltűnt. Akkoriban azt mondták, hogy az ifju tragikus helyzetbe jutva, önkézevel vetett véget életének.

Moscovici főnökétől, egy előkelő bukaresti bankártól, hosszabb szabadságot és 500 frank utiköltséget kapott, hogy szembaja miatt bécsi orvosokkal tanácskozzék. A fiatalember augusztus 8-án tényleg Bécsbe érkezett. Röviddel azután panaszos levelet küldött haza, melyben arról írt, hogy baja óriási erővel halad előre, hogy szemével el fogja veszteni. A levél hangja szívet facsaró volt.

Egy napon bucsu levelet írt Bukarestbe, melyben kétségbeesetten panaszkodik, hogy reményei elveszttek már, ő megöli magát, mert meg fog vakulni. E levél otthon nagy ijedelmet okozott és nyomban mozgósították a rendőrséget, hogy a fiatal embert keritse elő, hogy az megmenthető legyen. Minden lehető elkövettek a fiatalember föltalálására, de hiába.

A bukaresti aranyifjuság nagyon jól ösmerte *Magazia-Lazareku* kisasszonyt. Az évjáradékából élő hölgy nagy ékszerkedvelő. Midőn a kisasszony hosszabb időt Párisba készült, elővigyázati szempontból ékszerét, mely 200,000 frank értékű volt, egy bukaresti bankháznál tétemenyezte. Már azért is tartá ezt szükségesnek, mivel pár év előtt 100,000 frankot ékszeret loptak el tőle.

A hölgy ékszerét erős faladában helyezte

A legnagyobb vidéki napilap most az

ARADI KÖZLÖNY

Tökéletesen pótol minden fővárosi lapot. Arad-, Csanád-, Békés-, Temes-,
Torontál- és Hunyad-megyékben már

a kora reggeli órákban

≡ hírül viszi mindazt, amit a budapesti lapokból csak délután olvashat e vidék közönsége. ≡

Az ARADI KÖZLÖNY

megjelenik naponta **12—14** oldalon, vasárnap **24** oldalon.

Előfizetők kedvezményei:

Minden előfizető értékes és diszes könyvajándékot kap karácsony napjára.

Minden előfizető ingyen kapja vasárnaponként az „**Ország Világ**“ című képes hetilapot, ha kezelési és postaköltség fejében negyedévenként 75 krt beküld az Aradi Közlöny kiadóhivatalának.

Gyűjtők kedvezményei:

Aki az Aradi Közlönynek 1 negyedéves előfizetőt szerez: ingyen és bérmentve kapja meg **Murai Károly** pompás adomagyűjteményét.

Aki az Aradi Közlönynek 3 előfizetőt gyűjt: ingyen és bérmentve kapja meg **Bartók Lajos** „**Téli Regék**“ című diszművét, melynek bolti ára 30 korona.

Aki az Aradi Közlönynek 5 előfizetőt gyűjt: ingyen és bérmentve kapja meg **Mikszáth Kálmán** „**Jó palóczok**“ című nagyszerű diszmunkáját, melynek bolti ára 50 korona.

November elsején két óra belépő előfizetőknek, ha az előfizetési összeget októberben beküldik: a lap a beküldés napjától novemberig ingyen jár. — Előfizetési ár nov.—decz. hó végéig helyben 4 korona, vidékre 4 kor. 80 fill.

Beküldött czimekre tiz napig küld mutatványszámokat

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

Ritka alkalmi vétel.

Egy teljesen berendezett

utczai lakás,

mely áll:

szalon, ebédlő, hálószobából és konyhából, elutazás miatt

jutányos áron eladó.

Ugyszintén a lakás is átadó.

A berendezés esetleg darabonként is eladó.

Templom-utca 10., I. em. 16. sz. ajtó.

olcsón akar vásárolni**pontos órát,****aranyeműt****és mindenféle****ékszertárgyakat,**

az menjen

Deutsch Izidorhoz

ékszerész Templom-u., Minorita-palota.

Ugyanott tört aranyak, ékszertárgyak és zálogcédulák megvételnek.

1648/1900. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Sand János végrehajthatónak néh. Sand Jánosné jogutódai végrehajtást szenvedett elleni 120 kor. tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében Unterländer Péter árveréseni vevő kára és veszélyére Uj-Panát községében fekvő, 161. sz. tjkvben A + 1. a. foglalt ház és beltelekből álló ingatlagra az 1881. évi törvényzikk 156. §-a értelmében az árverést 800 korban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi november hó 5-ik napján d. e. 9 órakor Uj-Panát községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1900. évi június hó 7. napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,

kir. tszéki bíró.

2959

Magy. kir. államvasutak.

125723—900 sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1901. évben, illetőleg 1902. év végéig részlekezők és korongtisztító kefékből felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező egyes keféket előtűntető jegyzék, mely egyesrszermind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. sz., II. emelet, 47. ajtószám.) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb folyó évi október hó 31-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen kulczimmal látható el: „Ajánlat kefék szállítására, 125723—900. sz.-hoz“.

Bánatpénzül az ajánlt áruk egy évi értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi október 30-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módozatok betartása mellett állíthatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétellett le, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1900. évi szeptember hó 17-én.

Az igazgatóság.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

Árverési hirdetmény.

A mélt. Atzél Péter ur tulajdonát képező, az Aradon, „Szent László“-utczában fekvő beltelkek (házhelyek) és egy emeletes ház folyó 1900. évi október hó 23-án és következő napjain mindenkor d. u. 3 órakor az aradi kir. törvényszék árverési termében nyilvános birói önkéntes árverésen eladatni fognak. Az egyes telkek terület-nagysága 123 és 287 □-öl között váltakozik, melyek kikiáltási ára 2540 forinttól 5740 frtig terjed, a 4713. sz. telekjzkvben foglalt beltelkes házé pedig 11690 frt. Bánatpénzül a kikiáltási ár tíz százaléka teendő le a kiküldött kir. közjegyző kezéhez. Az ingatlanok esetleg becsáron alól is és végrehajtási joghatályal eladatnak. Amely venni szándékozó esetleg a vételhez kölcsönt óhajt igénybe venni, az nálam alólírottnál Aradon a „Fehér Kereszt“ szállodában folyó október hó 22-én d. u. 3 órától kezdve felvilágosítást nyerhet és az árverési feltételeket is megtekintheti.

Dr. Wágner Géza,budapesti ügyvéd,
mint Atzél Péter meghatalmazottja.

2940

Teljes ellátást kaphat néhány úr

intelligens izr. családnál.

Bővebbet Deák Ferencz-utca 9., II. em., ajtó 6. 2946

572/2—1900. Pv.

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy néh. Wimmer Erzsébet aradi volt lakosnő hagyatékában leltározott különféle ingóságok az aradi kir. tekintetes járás-, mint hagyatéki bíróságnak f. évi 572/2. számú végzése nyomán f. évi október hó 20-ik napjának d. e. 9 órakor kezdődő önkéntes nyilvános árverésen Arad belváros Templom-utca 7. sz. a. házbán, földszint, jobbra lévő lakásban, — azonnali készpénzfizetés mellett el- és átadatnak.

Kelt Aradon, 1900. évi okt. hó 13-án.

Simon Gábor,leltározó, árveszéki jzó,
mint kiküldött.

2909

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

33595/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak bpest-jobbparti üzletvezetősége, a vonalai részére 1901. évben szükséges pályafentartási fák szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1901 évi megközelítő szükséglet, mely a megrendelés alkalmával korlátlanul felemelhető, vagy leszállítható, alább van felsorolva; a végleges megrendelés, mely alkalommal az 1901. évben szállítandó fák pontos mennyisége és méretei szállítóval közöltetni fognak, folyó évi december hó végéig fog megtörténni.

150 köbméter erdei fenyő deszka, 166 köbméter jegenye fenyő deszka, 45 köbméter lucz fenyő deszka, 6 köbméter jegenye fenyő deszka szélmentszetlen, 0.87 köbméter tölgyfa deszka, 193 köbméter jegenye fenyő palló, 18 köbméter lucz fenyő palló, 8 köbméter vörös fenyő palló, 11 köbméter jegenye fenyő palló szélmentszetlen, 61 köbméter tölgyfa palló, 34 köbméter vágott lucz fenyőfa, 6 köbméter faragott vörös fenyőfa, 182 köbméter faragott puhafa, 109 köbméter faragott tölgyfa, 31 köbméter faragott puha szálfá, 3 köbméter faragott tölgy szálfá, 16000 folyó. méter vágott puhafa lécz, 1600 darab puhafa széldeszka, 159.000 drb. fedő zszindely, 2170 drb. tölgyfaszűrítési lécz, 6100 drb. puhaszűrítési lécz, és különféle kerítési anyagok, ugymint oszlopok és rudak. A fák szállítása 1901. évi február hóban kezdődő meg

s 1901. évi ápril hó végeig fejezendő be.

A fák 2 csoportra osztott részletes méretjegyzékeit, melyek egyesrszermind ajánlati űrlapokat képeznek, a hozzácsatolt „pályázati és szállítási feltételekkel“ együtt, a budapest-jobbparti üzletvezetőség, (Budapest Külső-Kerepesi-út nyugdíj ház csoport 2. szám) anyag beszerzési osztálya szolgáltatja ki díjtalanul, esetleg megküldi posta útján.

A pályázati feltételek értelmében kiállítandó ajánlatok 1900. évi november 16-án déli 12 óráig nyújtandók be, a bánatpénz 1900. évi november 15-én déli 12 óráig teendő le.

Budapest 1900. október hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymat nem díjaztatik)

Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetősége Kolozsvárt.

24940/900. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége 1901. január 1-től, 1903. december 31-ig nyilvános pályázat útján biztosítani kívánja a vonalain alkalmazott azon hivatalnokai és hivatalnok-gyakornokai részére szükséges egyenruha darabok készítését, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében szolgálat közben egyenruhát viselni tartoznak.

Ezen egyenruha darabok a következők.

1. Nyári zubbony. 2. Tavaszi és őszi zubbony. 3. Téli zubbony. 4. Nyári nadrág. sötétkékesszürke vagy drapp színű posztóból. 5. Tavaszi és őszi nadrág. 6. Téli nadrág. 7. Tavaszi és őszi felöltő. 8. Téli felöltő. 9. Nyári sapka. 10. Nyakraváló. 11. Keztyű. 12. karkötő. 13. Rangjelzők.

Az 1-8. téli alatt felemlített ruhadarabok készítéséhez szükséges felső kelmék bármely belföldi posztógyáronál szerezhetők be.

Ezen ruhadarabok elkészítésére és szállítására vonatkozó részletes feltételek megszerezhetők az alólírott üzletvezetőségnél a hivatalos órák alatt, mely feltételek aláírottan az ajánlattal együtt következő felíráttal ellátva:

„Ajánlat a hivatalnoki egyenruha darabok elkészítése iránt“ 1900. évi október 31-ike déli 12 óráig, az alólírott üzletvezetőséghöz benyújtandók, vagy posta útján beküldendők, hová is bánatpénzkepen, mely esetleg óvadék gyanánt is fog szolgálni 400 korona készpénzben vagy értékpapirokban 1900. évi október hó 30 án déli 12 óráig beküldendő.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott egységárokra szabadon választhasson.

Kolozsvárt, 1900. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymat nem díjaztatik)